

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 9 mei 2023

Vergaderzaal 1

2. Vragenhalfuur

Voorzitter: De heer Schalken-den Hartog

Commissiegriffier: Mevrouw Wepster

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Damen (PvdA)

Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)

Dhr. Portier (SP)

Dhr. Stam (Fractie van Waardhuizen)

Portefeuillehouders: wethouder R. van der Linden, wethouder T. de Jonge

De voorzitter: Beste mensen. Wil iedereen gaan zitten? Dan kunnen we beginnen met het Vragenhalfuur. Toen werd het stil. Bijna stil. Welkom allemaal. Dinsdagavond 9 mei het eerste vragenhalfuurtje weer na onze meireces. Ik hoop dat iedereen een fijne week heeft gehad. Weer met veel energie ook nu vanavond deze avontuur oppakt. We hebben drie vragen gekregen voor dit vragenhalfuurtje. De eerste vraag komt vanuit de fractie van Waardhuizen. De heer Stam die kwam de vraag kort toelichten. Gaat uw gang. De heer Stam.

De heer Stam: Dank u wel voorzitter. Op 5 april jongstleden is in de wijk Staart-Oost een inloopavond georganiseerd voor bewoners van de Haringvlietstraat Willingestraat. Enerzijds werden de bewoners daarbij geïnformeerd over de geplande werkzaamheden aan het riool. Daarnaast werden de eerste schetsen van de mogelijke nieuwe herinrichting van de Staart-Oost als zijnde onderdeel van het project Groene Gezonde Staat gepresenteerd. In de informatiebrief die de gemeente huis-aan-huis getracht heeft te verspreiden valt te lezen. Sinds vorig jaar zijn bewoners samen met de gemeente aan de slag om de Staart nog groener en gezonder te maken. In werkgroepjes zijn plannen gemaakt voor speel- en beweegplekken, fijne wandel- en fietspaden, bankjes en meer groene ruimte en het onderhoud ervan. Een mooi en idealistisch beeld wat hier getracht wordt te schetsen. Maar de eerste mogelijk gepresenteerde plannen van eenrichtingsverkeer op de Staart-Oost, veroorzaken veel ongenoegen onrust. Daarom heeft Fractie van Waardhuizen de volgende vragen. In hoeverre is naar mening van het college de wethouder sprake van een formeel participatietraject? Zo ja, wat is de formele status van dit participatietraject? Worden naast bewoners nog andere doelgroepen meegenomen zoals bijvoorbeeld hulpdiensten? 2. Welke aanleiding ziet het college om eenrichtingsverkeer op de Staart-Oost als serieuze herinrichtingsoptie te verkennen? 3. Acht het college de alternatieve voorzieningen voor autovervoer op Staart-Oost van dien aard niveau dat het reëel zou zijn eenrichtingsverkeer in combinatie met een vrijliggend fietspad daadwerkelijk te realiseren. De laatste vraag.

In vergelijking met andere Dordtse wijken is de wijk Staart-Oost heel groen. Welke ambities worden hier door het college nagestreefd mede met het oog op parkeren in de wijk.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Ik ga naar het college en naar mijn idee een vraag die de heer Merx kan beantwoorden? Nee. De heer Van der Linden. Gaat uw gang.

De heer Van der Linden: Dank u wel. Dank voor de vragen. Ik ga ze proberen ... Het waren er best veel, maar ik ga ze even kort bij langs. Het klopt en in het kader van meerjarenonderhoud is het riool aan de beurt. Dan kijk je altijd wat voor andere mogelijkheden er zijn om het gebied mooier aantrekkelijker te maken. Daar hoort participatie bij. Dat is niet echt een formele stap, maar meer een stap om te kijken wat zouden wij willen? Daar is ook over nagedacht. De formele status is dat dit een informerende bijeenkomst is geweest. Op het moment dat we iets veranderen aan de verkeerssituaties, bijvoorbeeld een eenrichtingsstraat willen inrichten. Daar kan aanleiding voor zijn. Dan moeten we een verkeersbesluit nemen en dat is natuurlijk wel iets formeels. Daar is een inspraakprocedure op van toepassing. Daar worden natuurlijk ook andere doelgroepen in meegenomen, zoals bijvoorbeeld de hulpdiensten. Aanleiding om hierover na te denken. Dan concreet dat eenrichtingsverkeer is dat altijd als je kijkt naar een gebied waar je grootschalig ingrepen doet. Of het nou wegonderhoud is of riool dat je kijkt naar hoe gaat het eigenlijk? Bij vijftig wegen willen we heel graag de fiets ook ruimte geven. Dan past dit heel goed in de wijkontsluiting. Haringvliet- en Willingestraat zijn en blijven vijftig kilometer weg. De rest van Staart-Oost van dat gebied is dertig kilometer. Uw vraag over alternatieve voorzieningen voor autoverkeer op Staart-Oost. Ik denk dat de eventuele inrichting van het verkeer met eenrichtingsverkeer is goed mogelijk als je kijkt naar het hele gebied. Dat willen we dan graag wel met vrijwilligge fietspaden doen. De wijk is zeker heel groen. Dat geldt vooral voor de rand en de straat gaat zoals u weet heel de wijk door. Aan de binnenzijde is wel de wens uitgesproken om daar meer groen aan te brengen. Tot zover in het kort.

De voorzitter: Voldoende antwoord op de vraag mijnheer Stam?

De heer Stam: Voorzitter ik concludeer dat met betrekking tot parkeren eenrichtingsverkeer dat daar nog een definitief participatietraject voor komt en dat dat breder wordt uitgezet.

De voorzitter: De heer Van der Linden nog.

De heer Van der Linden: Ik ken niet precies de resultaten van de informatiebijeenkomst. Want u heeft het over veel kritiek of opmerkingen, heb ik niet teruggekregen. Maar op het moment dat wij een verkeersbesluit nemen, dan hoort daar inspraak bij.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Het lijkt mij voldoende voor deze vraag om naar de volgende vraag te gaan. Die is van de Partij voor de Dieren. Een vraag die gaat over de Vogelklas Karel Schot uit Rotterdam. De heer Groenewege kan hem toelichten.

De heer Groenewege: Dank u wel voorzitter. Vogelklas Karel Schot uit Rotterdam luidt de noodklok. Door geldgebrek dreigt sluiting van dierenopvang. Er is een structureel tekort van 80.000 euro per jaar. Een deel van dit tekort is te wijten aan de gemeente Dordrecht.

De Vogelklas vangt namelijk dieren op uit Dordrecht die onder de wettelijke opvangplicht van de gemeente Dordrecht vallen, maar krijgt daarvan de gemeente Dordrecht geen vergoeding voor. Dit is ter sprake gekomen tijdens de gesprekstafels over het dierenbeleid. De Partij van de Dieren vindt dat Dordrecht op deze manier misbruik maakt van de liefdadigheid van deze stichting. Daarom de volgende vragen. Deelt het college de mening van de Partij voor de Dieren dat het onmenselijk is als Vogelklas Karel Schot moet sluiten? Deelt het college de mening van de Partij voor de Dieren dat het onrechtvaardig is dat Dordrecht geen vergoeding betaald voor de opvang van dieren die onder haar wettelijke opvangplicht vallen? Is het college bereid om op korte termijn een voorstel te doen voor een financiële bijdrage aan Vogelklas Karel Schot om bij te dragen aan het overeind houden van deze belangrijke opvanglocatie? Dank u wel.

De voorzitter: Dank voor de toelichting. Vraag voor mevrouw De Jonge? Gaat uw gang.

Mevrouw De Jonge: Ja zeker voorzitter dank u wel. Het klopt inderdaad dat de financiële situatie van de Vogelklas Karel Schot tijdens de gesprekstafels voor het eerst ook bij ons zo duidelijk is geworden. Het is wel goed om daar even toelichting op te geven hoe dat dan komt dat er geen direct contact met ons is tot op heden. Dat heeft te maken met de constructie die we hebben. We hebben voor al onze wettelijke opvangzaken de overeenkomst met Louterbloemen. Louterbloemen heeft zelf weer om haar heen organisaties waarvan zij zegt jullie zijn gespecialiseerd in bepaalde diersoorten. Willen jullie die dan opvangen als die bij ons binnenkomen? Dus vandaar dat wij indirect contact hebben met Louterbloemen. Zij dit geheel voor ons verzorgen en wij niet zelf direct met de Vogelklas contact hebben. Dus ook in het kader van uw vraag. Ik denk dat wij eerst even met Louterbloemen in gesprek moeten gaan hoe komt het dat deze constructie blijkbaar dan bij een partner van ze tot financiële problemen leidt? Omdat wij er altijd veronderstelling zijn geweest dat onze bijdrage voldoende was voor de opvang van echt alle wettelijke verplichte dieren. Dus wij nemen dit zeker ook wel mee. We zijn ook blij dat we dit inzicht wel hebben gekregen door zo'n gesprekstafel. Wij willen ook zeker als gemeente onze verantwoordelijkheid blijven nemen. Dus we moeten dan inderdaad kijken van hoe zit het in elkaar en op welke constructie moeten wij ons richten voor de toekomst ook. Want uw vraag is ook vindt u dat ze absoluut niet moet sluiten vinden wij ook. Want we moeten deze dieren ook goed kunnen opvangen. Als zij het niet doen, moeten we toch op zoek ook naar een andere opvang of Louterbloemen uitbreiden. Dus in die hoedanigheid willen we kijken wat is de beste oplossing om aan de wettelijke taken te kunnen voldoen en welke rol de Vogelklas daarin speelt.

De voorzitter: Dank u wel. Nog een korte vervolgvraag van de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Voorzitter op zich ben ik blij met het antwoord dat de wethouder en dat het college er naar gaat kijken. Maar, de Vogelklas zit nu in acute geldnood. Dus is het college ook bereid om op korte termijn hier naar te kijken of op welke termijn komt het college met een terugkoppeling? Kan het college ook in overleg met de Vogelklas misschien iets op kortere termijn regelen?

De voorzitter: Mevrouw de Jonge nog even.

Mevrouw De Jonge: Ik vind het het meest zuivere dat we eerst met Louterbloemen met hen afstemmen hoe zij nou precies de constructie hebben vormgegeven, dat weet ik niet. Dus dat moeten we denk ik ook eerst uitgezocht hebben. Daar gelijk in het verlengde dan ook het vraagstuk van de Vogelklas achteraan. Maar zoals u ook aangeeft wij zijn niet de enige gemeente die gebruik maakt van Vogelklas. Dus er zal ook in constructie met de andere gemeenten samen gekeken moeten worden wat zij dan bereid zijn. Want alleen een bijdrage van de gemeente Dordrecht gaat denk ik ook Vogelklas dat niet redden. Dus eerst even kijken hoe hebben we het nu geregeld? De vraag die er dan achteraan komt is hoe kan de Vogelklas dan geholpen worden. Door wie.

De voorzitter: Ik zie de heer Groenewege nog een korte vervolgvraag.

De heer Groenewege: Op welke termijn komt het college hierop terug?

Mevrouw De Jonge: Nou dat heb ik in mijn antwoord niet meegekregen. Ik zal mijn medewerkers niet te ver onder druk zetten. Maar ja ik zou zeggen voordat u met reces bent moet daar zeker een antwoord op gekomen zijn. Maar hopelijk al eerder dat we in kaart krijgen wat dan precies het vraagstuk is waar Vogelklas nu voor staat en hoe zij naar de andere partners die ze gebruiken zeg maar kijken.

De voorzitter: Oké, dank u wel. De derde vraag is een vraag van de PvdA en die gaat over de vrijwilligers van de Hollandse Biesbosch en de heer Damen die gaat de vraag toelichten.

De heer Damen: Dank u voorzitter. Voorzitter we hebben een mail ontvangen van de VVHB de Vereniging Vrijwilligers Hollandse Biesbosch. Over het in hun ogen niet nakomen van de afspraken met de vrijwilligers bij het bezoekerscentrum Dordrecht in de Merwelanden. De gemeente heeft het beheer overgenomen van het Parkschap de Biesbosch. Dat wil zeggen de Merwelanden inclusief bezoekerscentrum. Er zou een nieuwe overeenkomst komen met de vrijwilligers, maar dat gebeurt maar niet. Het laat op zich wachten. Ze voelen zich daarom niet serieus genomen en niet gehoord. Met veel plezier zijn zij altijd vrijwilliger geweest en genieten een redelijke zelfstandigheid in de uitvoering van hun taken. Dat lijkt ons heel verstandig. Maar sinds de gemeente aan zet is, voelen zij zich buitenspel gezet en weten ze niet waar ze aan toe zijn. Onze vraag aan de wethouder is bent u op de hoogte van de situatie van de vrijwilligers? Deelt u de mening van de vrijwilligers dat er snel een overeenkomst moet komen waarin zij hun goed in kunnen hechten. Deze vraag stellen wij vanuit de veronderstelling dat het college veel waarde hecht, net zoals wij, aan het werk van de vrijwilligers in onze stad. Dat het buitengewoon onverstandig zou zijn om deze vrijwilligers niet volop te waarderen. Wat gaat u doen om de situatie te verbeteren en de vrijwilligers duidelijkheid te geven en hun positie goed in beeld te brengen?

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Ik denk een vraag ook weer voor mevrouw De Jonge. Gaat uw gang.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel. Die was ook heel duidelijk gesteld aan mij dus. Het klopt ook Biesbosch centrum valt onder mij. Om gelijk met een van uw vragen te beginnen. Inderdaad het college vindt vrijwilligers heel belangrijk. Zeker als je ook naar het Biesboschcentrum kijkt. Ik denk dat vele activiteiten en andere begeleiding niet zouden kunnen plaatsvinden zoals we het nu hebben als we die vrijwilligers niet zouden hebben. Dus die koesteren wij degelijk. Specifiek op het punt waar u het over heeft dat dat zijn de Biesbosch gidsen zoals ze worden genoemd. Het klopt inderdaad toen het Parkschap is opgeheven, is dat overgegaan naar het Biesboschcentrum om dat op te pakken. We hebben ook toen gemerkt dat het opheffen van het Parkschap even een zoektocht is geweest hoe ga je nou als zelfstandig functionerend centrum weer aan slag met elkaar? Ik vind het jammer dat u die mail heeft gekregen en ik ben er ook een beetje verwonderd over want we zijn namelijk al maanden goed in gesprek met het bestuur van de VVHB. Zeker ook wel te erkennen en dat vacuüm even na het ophef van het Parkschap en de professionalisering die het Biesboschcentrum nu inzet, er inderdaad ook wel even een periode is geweest dat het zoeken was hoe gaat het verder? Maar we hebben op dit moment goede gesprekken met het bestuur hoe geven we dit vorm? Want het Biesboschcentrum is de basis op orde aan het brengen zoals we noemen. Daar hoort ook vrijwilligersbeleid bij. Daar hoort bij dat we de gidsen voorzien van een stuk opleiding. Dat we nog steeds samen met de IVN doen, nog steeds samen doen met de VVHB. Dus daar is volgens mij niets in veranderd. We hebben wel te maken dat er nu meer afspraken komen als je als vrijwilliger werkt hoe doen we dat we met elkaar. Dat er een eenheid is dat er uitstraling is dit zijn de vrijwilligers die in de Biesbosch actief zijn. De mensen die er rondkomen die gebruik van maken ook verwachtingen mogen hebben. Wat we aanbieden zijn de trainingen, pakketten, ze krijgen kleding, ze mogen gebruik maken van de faciliteiten. Het is inderdaad wel in de afspraken die we maken die wat strakker zijn geworden. Omdat we merken dat de totale regie belangrijk is zodat iedereen zijn werk goed kan doen. Wat betreft de overeenkomst in dit model is er geen zoals met Parkschap was één collectieve overeenkomst. Elke vrijwilliger krijgt een eigen overeenkomst waarmee die ook zegt ik onderschrijf het vrijwilligersbeleid en ik sluit me ook aan bij hoe we met elkaar omgaan en hoe ik zo goed mogelijk mijn werk kan doen. Dat loopt nu. De VVHB is ook gevraagd om een reactie te geven op het concept vrijwilligersbeleid. Daar wordt nog opgewacht. Dus hopelijk willen ze dat nog doorgeven zodat we dat ook goed met elkaar kunnen afstemmen. Dus we zijn er echt al heel flink mee bezig zowel managers als medewerkers vanuit het Biesboschcentrum.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een vraag van de heer Portier maar ook nog een vervolgvraag van de heer Damen. Eerst de heer Damen even.

De heer Damen: Ik ben meteen benieuwd naar de mate waarin de vrijwilligers zeggenschap krijgen over de afspraken die dan worden gemaakt. Het kan toch niet zo zijn dat zij dadelijk alleen mogen tekenen bij het kruisje. Ze zullen toch ook mee kunnen praten over het zeg maar de voorwaarden waaraan zij moeten voldoen als vrijwilliger.

De voorzitter: Misschien nog korte reactie van mevrouw De Jonge?

Mevrouw De Jonge: Dat is wat ik net zeg. We hebben het bestuur van de VVHB gevraagd om een reactie te geven op het concept vrijwilligersbeleid. Daar is de inspraak. Er is nu periodiek overleg waar dit soort afspraken elke keer met elkaar besproken worden. Hoe werken ze, lopen we tegen zaken aan. Dus dat is nu echt geregeld.

De heer Damen: Wanneer denkt u dat er een uitkomst ligt?

De voorzitter: Nog kort mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Volgens mij zit ons Biesboschcentrum te wachten op de reactie van de VVHB. Dus als zij die hebben gegeven dan wordt daarna het vrijwilligersbeleid vastgesteld.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Er was ook nog een reactie van de heer Portier. Vervolgvraag.

De heer Portier: Voorzitter dat horen we altijd hè dat er te weinig capaciteit bij de gemeente is om al het werk te doen. Wat is de aanleiding voor de uitgebreide ambtelijke bemoeienis? Het opstellen van vrijwilligersbeleid et cetera. Waren er dingen die er misgingen in de Biesbosch? Waarom het niet meer zelfregulerend kunnen blijven? Is er een aanleiding geweest om dat veel strakker te gaan regelen?

De voorzitter: Nog een korte reactie van mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Volgens mij is het goed werkgeverschap dat je duidelijk maakt wat zijn de verplichtingen en de rechten van de mensen die zich inzetten, in dit geval zelfs vrijwillig. Het is vrijwillig niet vrijblijvend zeggen we ook altijd. Je wil ook iets uitstralen. Deze mensen willen dat ook heel graag. Want ze zijn heel blij dat ze die opleiding mogen doen. Ze zijn blij dat ze gebruik mogen maken van de faciliteiten van het Biesboschcentrum. Dus ik krijg niet terug dat zij ervaren dat zij in een keurlijf moeten om dan vrijwilliger te mogen zijn. Juist niet. Er wordt juist heel erg gevraagd naar hun inbreng hoe moeten wij nou het gidsen en de activiteiten hoe moeten wij die vorm geven? Daar zit echt wel hun vrijheid in.

De voorzitter: Oké. U heeft nog een korte vervolgvraag?

De heer Portier: Het enige is dat ik dan niet begrijp waarom het inderdaad zo moeizaam loopt als iedereen heel blij is met wat door de gemeente aangeboden wordt.

De voorzitter: Volgens mij is voldoende nu hierover gesproken. Dit was de laatste vraag. Dus ik wens u allen een goeie vergaderavond. Ik sluit dit overleg.

3. Agenderingsverzoek Rekenkamercommissie over Richting geven aan Bereikbaarheid

Voorzitter: De heer Gündogdu
Commissiegriffier: Mevrouw Wepster
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Mevr. E. De Heer (Forum voor Democratie)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)
Dhr. Van der Net (VVD)
Dhr. Portier (SP)
Dhr. Safranti (DENK)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Dhr. Stolk (VSP)
Mevr. Vol-Van der Holst (PvdD)
Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder R. van der Linden

Rekenkamercommissie: Mevr. S. Khadje, secretaris van de rekenkamercommissie
Mevr. M. Damen

Insprekers: rekenkameronderzoeker Mevr. Hilhorst, rekenkameronderzoeker Dhr. Staartjes

De voorzitter: Beste collega's van harte welkom wederom. Beste kijkers thuis ook van harte welkom en het publiek op de tribune. We gaan het vanavond hebben over Richtinggevend Onderzoek van de Rekenkamercommissie over Bereikbaarheid. In ieder geval wordt het weer een boeiend programma na ons reces. Ik zou zeggen misschien is het handig om eerst een korte voorstelronde te doen en dan zou ik zeggen laten we bij mevrouw Wepster beginnen.

Mevrouw Wepster: Anneloes Webster, raadsgriffier.

Mevrouw Khadje: Wat ben ik ook alweer. Bestuursassistente Rekenkamercommissie.

De heer Van der Linden: Rik Van der Linden, wethouder.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

De heer Burakçin: Necdet Burakçin, GroenLinks.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter Voor Dordt.

De heer Kleinpaste: Gert Jan Kleinpaste, Gewoon Dordt.

Mevrouw Vol-Van der Holst: Danielle Vol, Partij voor de Dieren.

De heer Van der Kruijff: Wim Van der Kruijff van het CDA.

De heer Van der Net: John Van der Net van het Dordtse VVD.

De heer Stolk: VSP Leo Stolk.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

Mevrouw De Heer: Betsie De Heer, Forum voor Democratie.

De heer Portier: Ronald Portier, SP.

De heer Staartjes: Laurent Staartjes, Rekenkameronderzoeker.

Mevrouw Hilhorst: Ester Hilhorst, Rekenkameronderzoeker.

Mevrouw Damen: Mara Damen, Secretaris Rekenkamercommissie.

De voorzitter: Wederom welkom. De doelstelling voor vanavond ... Ik zie de heer Struijk ook binnen wandelen van de ChristenUnie SGP van harte welkom. De doelstelling van vanavond. Er is een werkprogramma van de Rekenkamercommissie in 2022 aangekondigd. Dat gaat over een onderzoek naar de bereikbaarheid van de stad. Vanavond geeft de Rekenkamercommissie in samenwerking met twee onderzoekers van I&O hebben we net kennis mee gemaakt. De heer Laurent Staartjes en mevrouw Ester Hilhorst. Een presentatie over het onderzoek en de toelichting op de onderzoeksresultaten. Richting geven aan Bereikbaarheid heet dat document. Ik wil om te beginnen het woord geven aan mevrouw Damen. Straks krijgen we een presentatie van de onderzoekers, maar nu het woord aan mevrouw Damen.

Mevrouw Damen: Dank je wel voorzitter. Ik neem even het woord omdat onze voorzitter Steven Oostlander helaas verhinderd is vandaag dus dan neem ik het even over. Je gaf het al aan we geven vandaag een presentatie over het onderzoek Richting geven aan Bereikbaarheid. Wat inderdaad al aangekondigd is in het werkprogramma 2022. Dat is destijds opgehaald bij de fracties. We kijken met dit onderzoek eigenlijk terug naar de vorige coalitieperiode en het gevoerde beleid als het gaat over de bereikbaarheid. Het doel van dit onderzoek is eigenlijk om in dit geval, ook het doel van ons als Rekenkamercommissie is om u als raad te ondersteunen in de diverse rollen die u heeft. Met name kaders stellen en controleren. Met dit onderzoek hebben we gekeken of het beleid effectief is uitgevoerd maar ook met name specifiek ook gekeken naar die kaderstellende rol en controlerende rol. Hoe u die in kunt zetten zeg maar met deze resultaten. Er is natuurlijk ook beleid in de maak Mobiliteit 2040. De onderzoeksresultaten kunnen wellicht meegenomen worden in de kaders die u mee kunt geven voor dit beleid wat in de maak is. Dan wil ik nu heel graag het woord geven aan de onderzoekers.

De voorzitter: Mag ik nog even voordat de onderzoekers van start gaan. U mag vragen stellen. Sterker nog dat is ook de bedoeling van vanavond. Maar kunt u die vragen bewaren tot het eind van de presentatie.

Mevrouw Hilhorst: Dank u wel. Fijn dat ik hier mag zijn. Ik zal u meenemen in het onderzoek wat we hebben gedaan wat er uitkomt en wat in samenspraak met de Rekenkamercommissie uiteindelijk de aanbevelingen voor u zijn. Even kijken. We hadden ons al voorgesteld Laurent en ik. Wij zijn onderzoekers van I&O research, een bureau uit Amsterdam en Enschede. Ik ben zelf senior onderzoeker. Mijn specialisatie is eigenlijk is heel breed economie en ruimte zeggen wij zelf. Wil jij zelf nog iets over jezelf zeggen Laurent?

De heer Staartjes: Heel kort. Ik kom zelf uit Amsterdam. Dus uit de Amsterdamse hoek. Mijn specialisatie zit ook in de ruimtelijke kant. '...'

Mevrouw Hilhorst: I&O research voor wie het niet kent. Het is een bureau in Enschede en Amsterdam. We hebben eigenlijk alle onderzoeksmethoden in huis, maar we doen dus ook rekenkameronderzoek. Daarvoor zijn we hier natuurlijk vanavond. De onderzoeksvraag die wij hebben meegekregen van de Rekenkamercommissie. U ziet hem ook op het scherm. Ik vertel hem u ook. Hoe kan de gemeenteraad in de gemeente Dordrecht effectief kaders stellen en controleren op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid? Wat hebben we gedaan? Desk research, ambtelijke interviews en interviews met bestuurlijk betrokkenen van Dordrecht en ook met een afvaardiging van de raad. Een aantal gezichten komen mij wat bekend voor. We hebben een raads gesprek gehouden. We zijn inderdaad in 2022 al gestart. De nota van bevindingen is begin dit jaar opgeleverd en nu zitten we dan hier omdat het ook ambtelijk en bestuurlijk allemaal gecontroleerd is en is het rijp voor het delen met u. Allereerst hebben wij gekeken naar de beleidsruimte. Als u wilt kaders stellen en controleren, moet het natuurlijk wel iets zijn waar u ook daadwerkelijk over gaat. We hebben gekeken naar de wettelijke grondslag bij het mobiliteitsbeleid. Die zit in de Wet Ruimtelijke Ordening of vanaf een januari 2024 Omgevingswet. U stelt omgevingsplannen vast. U gaat over de goede ruimtelijke ordening en daar is bereikbaarheid een onderdeel van. De Planwet Verkeer en Vervoer geeft u ook een wettelijke grondslag voor beleid. U maakt richtinggevend verkeers- en vervoersbeleid voor uw eigen gemeente. De Wegenwet is ook zo'n wettelijke grondslag en die zegt dat u gaat over het aanleggen, onderhouden en beheren van straten, wegen, fietspaden, bruggen, wat al dies meer zij binnen uw grenzen van de gemeente. U gaat dus over de bereikbaarheid in de stad. Waar stuurt u dan dus niet op? Want bereikbaarheid is heel erg veel. U gaat niet over alles. U gaat niets over de autobereikbaarheid naar Dordrecht. Dat zit meer bij Rijkswaterstaat. U heeft daar als gemeente en minder nog als raad wel een rol en u verhoudt zich daartoe. Maar u stelt daar geen kaders. U gaat ook niet over het openbaar vervoer van en naar Dordrecht. Dat doen de provincies. U gaat bijvoorbeeld ook niet over dat wat boven regionaal en landelijk of zelfs Europees is afgesproken, maar wat lokaal zijn weerslag zou moeten krijgen. Dan gaat het bijvoorbeeld over de zaken uit het klimaatakkoord en wat in de RES is afgesproken. Maar ook die dingen hebben wel degelijk invloed op wat er in Dordrecht gebeurt. Wat u misschien uiteindelijk wel gaat vaststellen in ruimtelijke plannen, maar daar stelt u dus niet de kaders van vast. We hebben vervolgens gekeken zoals Mara al aangaf, naar coalitieakkoorden, beleidsstukken. Alles wat we hebben kunnen vinden over beleid met ruimtelijke implicaties of met bereikbaarheidsimplicaties. Onze conclusie is dat u nog geen integraal beleidskader heeft vastgesteld voor zover het dan gaat over die bereikbaarheid in de stad. Het vigerend beleid wat wij hebben gezien en wat we hebben bekeken. Er is een goeie agenda 2030 en een opgaveblad bereikbaarheid en mobiliteit die daaruit volgt. Dat is regionaal beleid.

Dat is dus kaderstellend voor de gemeente. Maar dat zijn niet uw kaders. Dat wil ik even nog één keer zeggen. Dus het is niet zo dat dit nergens over gaat of niet belangrijk is, maar het zijn niet uw kaders. Het regionaal beleidsplan op één kompas varen 2022 is voor zover we hebben kunnen zien, in ieder geval in de onderzoeksperiode waar dat het betreft was dat nog vigerend. De fietsnota geldt hetzelfde voor Dordt fietst dóór. De koersnota mobiliteit Dordrecht is ook een nota van Dordrecht. De omgevingsvisie 2021 vastgesteld. U heeft nog aangenomen moties ten aanzien van de verkeersveiligheid. Als je dat al met al beschouwt dan is de ambitie van Dordrecht om te groeien met 10.000 woningen en 4.000 arbeidsplaatsen, wat eigenlijk een regionale ambitie is, maar wat wel degelijk ook uw ambitie is. Is leidend voor het lokale mobiliteitsbeleid. Het heeft de richting aan. In de afgelopen jaren is de regionale ambitie op allerlei terreinen vertaald in lokale uitvoeringsplannen en collegeregelingen. Dan gaat het bijvoorbeeld over de laadpalennota, parkeernormennota. Dus er is wel degelijk ook voortgang. Een integraal beleidskader is in ontwikkeling. Ik denk dat u daar al wel van gehoord heeft. Het mobiliteitsplan 2040 op basis van het STOMP-principe. Stappen, Trappen, OV, MaaS, mobility as a service en particuliere auto, in die volgorde. Waarbij het college aanstuurt op scherpere keuzes. Onze bevinding is dus niet dat het alle kanten op schiet. Onze bevinding is dat het nog geen integraal beleidskader is waarop u kunt sturen over wat er over het gevoerde beleid en of dat effectief is. Dat heeft hem ook te maken met de beleidsdoelen die u heeft vastgesteld. Die zijn veelal kwalitatief, hoog over, abstract. Ze gaan ook over zaken waar de gemeente geen invloed op heeft of weinig invloed. Ik heb daar straks nog wel een voorbeeld van. We hebben geen enkele SMART doelstelling kunnen vinden. De meest concrete doelstelling die we hebben kunnen vinden is Dordrecht wordt fietsstad van het jaar. Die staat ook in de nota Dordt fietst dóór en die is nog niet gerealiseerd. De beleidsdoelen en streefwaarden worden niet structureel gemonitord. Er is wel regionale monitoring, maar die biedt beperkte inzichten voor Dordrecht. Dat gaat natuurlijk over uw controlerende rol. U heeft dus geen duidelijke SMART-doelen gesteld en dat maakt het voor u ook moeilijk om te beoordelen of het mobiliteitsbeleid effectief is en of het aan de verwachtingen voldoet. Het wil helemaal niet zeggen dat het niet goed gaat, dat de bereikbaarheid slecht is. Alleen als het gaat om de kaderstellende en controlerende rol, dan is die niet makkelijk in dit geval. Ik zal u wat van laten zien. Dit is een regionale monitor. Dit is ook een doel aanpak congestie A15 A16. Een doel het is een richting. U wil blijkbaar dat het aangepakt wordt, maar u gaat er niet letterlijk over zoals we eerder al zeiden. Wat we dan zien in de monitoringinformatie is hoe die filezwaarte zich ontwikkelt. Dat is heel informatief. Maar dat geeft u heel weinig handvatten om te sturen of om te beoordelen of het beleid nou effectief was. De raadsinformatie die wij hebben gezien is beperkt bruikbaar. Ik laat zo meteen een plaatje zien. U voelt hem al aankomen. Het heeft weinig relatie met de gemeentelijke rol en het gemeentelijk beleid en ook met uw rol. Indicatoren worden niet structureel gemeten en daarmee is de bruikbaarheid gering. U heeft wel allerlei voortgangsinformatie over concrete projecten en moties over de uitvoeringen ervan. U krijgt ook voortgangsinformatie of beleid al wordt vastgesteld. Dus dat zit in de sfeer van het vertalen van het regionale beleid naar lokale kaders. Maar dat zit hem dus niet op wat dat doet met de bereikbaarheid. Dit is wat u dus krijgt in de programmabegroting. Dit zijn de indicatoren die gaan over het Programma Ruimte & Mobiliteit heet het denk ik, maar dat moet ik eventjes ... Bouwen aan Bereikbaarheid staat erboven excuus. Het gaat over de ontwikkeling de bouw van het aantal woningen. Er is een streefwaarde en er is ook een 0-waarde en er is een actuele waarde.

U heeft een streefwaarde openbaar vervoer aandeel dat tussen haakjes erg tevreden is over het OV in de gemeente. Nogmaals dat is niet heel erg waar u als raad op kan sturen. U koopt geen busdiensten in. Die tevredenheid gaat van 80 naar 82 en uw streefwaarde was een trend hoger dan 0. Daar kun je zeggen dat is gerealiseerd. Anderzijds het is in 2019 voor het laatst gemeten. Het lijkt ook een beetje alsof dit niet echt helpt en dus niet opnieuw gemeten is. Maar misschien zeg ik dan te veel mijn eigen interpretatie. Maar het biedt u geen recente informatie over dit doel wat u dan toch heeft vastgesteld. Een derde indicator is het aantal Dordtenaren dat meestal de fiets gebruikt. Daar zou je als raad denk ik wel beleid van kunnen maken wat daar aan bij zou dragen, want u gaat immers over de gemeentelijke wegen. Over misschien wel fietsroutes waarmee je dat zou kunnen bevorderen. Dat is in 2019 en 2020 gemeten, maar dan wel op een andere manier. Het onderzoek is ook niet herhaald. In ieder geval het is niet een hele structurele manier van monitoren op de indicator die u heeft meegegeven aan het college. Dus dat over de programmabegroting. Wat ik eerder al zei dat wil helemaal niet zeggen dat het heel slecht gaat in Dordrecht, of dat met het bereikbaarheid slecht gesteld is of dat het gevoerde beleid niet aan de verwachtingen zou voldoen. Dus we hebben een aantal projecten en plannen bekeken waarin dan beleid wordt vastgesteld om te kijken hoe dat is gegaan. We hebben gekeken naar het coalitieprogramma. Daar stonden heel veel maatregelen in en die zijn ook grotendeels uitgevoerd. Een compleet overzicht is er niet, maar we hebben wel kunnen concluderen dat het meeste gedaan is zoals beloofd. De regionale ambities zijn ook daadwerkelijk vertaald in lokale uitvoeringsplannen en collegeregelingen. Daar is daadwerkelijk voortgang. Bij de casus Waterbus hebben we bekeken. Daar zoekt u nadrukkelijk beleidsruimte. Hoewel u niet zelf gaat over die Waterbus. U kunt wensen meegeven aan de provincie, maar daar heeft u zich nadrukkelijk hard voor gemaakt. Dus eigenlijk via de volksvertegenwoordigende rol heeft u daar ruimte gezocht en misschien ook wel gekregen. Daar doe ik helemaal niets aan af, maar het gaat wel voorbij aan de kaderstellende en de controlerende rol waar dit onderzoek over ging. Omdat u hier geen kaders stelt en niet controleert, maar u bent hier dus wel heel nadrukkelijk bij betrokken. Bij de Spoorzone geldt misschien hetzelfde wel. Er is een ambitiedocument, er is een nota parkeerbeleid om dingen mogelijk te maken. Dat is via een collegeregeling gegaan. Dat is allemaal in lijn met het regionale beleid, dus die is al heel integraal. U bent ook op veel plekken meegenomen in de ontwikkeling van de Spoorzone. We hebben geen aanwijzingen gevonden dat u ook méér invloed gehad had willen hebben. Uiteindelijk stelt u het bestemmingsplan vast. Dat is wel weer echt een kaderstellende en uw rol. U heeft ook diverse moties laten aannemen en die gaan eigenlijk over de verkeersveiligheid zo hebben wij geconcludeerd. Dus via die rol stelt u ook daadwerkelijk kaders. Aan wat u wil dat er gebeurt in de stad op de gemeentelijke wegen. Dus de uitvoering concluderen wij is overwegend effectief. Uw input was voor zover het kaders stellen en controleren betrof misschien niet overal even groot. Maar via de volksvertegenwoordigende rol heeft u wel geprobeerd om dat wat u belangrijk vindt mee te laten wegen en opgenomen te krijgen in beleid of mee te laten nemen in regionale besluiten. We hebben ook nog gekeken naar Dordrecht in de regio. Daar is natuurlijk in de onderzoeksperiode het een en ander in veranderd in hoe dat is georganiseerd. We hadden als vraag meegekregen van de Rekenkamer heeft dat dan nog invloed op uw rol? We zagen natuurlijk vooraf al wel dat heel veel dingen die gaan over bereikbaarheid en mobiliteit, die worden elders bepaald. U gaat tussen haakjes alleen maar over de bereikbaarheid in de stad.

Maar wat doet dan zo'n regionale samenwerking daarin? Eerst even op een rijtje wat is er ongeveer gebeurd echt op hoofdlijnen natuurlijk. Er was eerst een GR, een Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden met een Drechttraad waar alle raadsleden ook zitting in hadden. Er is een rapport gekomen van Berenschot Verstandig versterken. Berenschot heeft geconcludeerd naast dat uw rol gering is op dit beleidsterrein dat is nu eenmaal zo dat geldt voor alle raden. Heeft Berenschot toch geconcludeerd dat samenwerking op het ruimtelijk economisch gebied in de vorm van toen onvoldoende maatschappelijke meerwaarde opleverde. Toen heeft de commissie Deetman gekeken hoe kan het dan? Die heeft geconcludeerd dat de ambities uit de groeiagenda nog onvoldoende geconcretiseerd werden in gemeentelijke plannen, dus zeg maar ruimtelijk regionale groeiambities. Maar dat die gemeentelijke plannen wel cruciaal waren om die groeiambitie te realiseren. Dat heeft uiteindelijk geresulteerd in de nieuwe regionale samenwerking Smart Delta Drechtsteden. Er is geen Drechttraad meer en Dordrecht is nu centrumgemeente. Dat is even hoe helemaal op hoofdlijnen de ontwikkeling is gegaan. Dan nu uw rol daarin. Inhoudelijk hebben wij geconcludeerd op basis van de stukken en de gesprekken is uw invloed beperkt. Misschien ook nog wel meer beperkt omdat die groeiambities heel nadrukkelijk centraal staat. Daarin moet dan dat lokale bereikbaarheidsbeleid ook passen. Eigenlijk tweede punt. De uitgangspunten van de groeiagenda zijn leidend. De mobiliteitspas is daaraan ondersteunend. Maar ook dat is natuurlijk niks nieuws. Dat is op heel veel plekken zo. De focus ligt dus ook in de afgelopen periode op het vertalen van die regionale doelstellingen aan lokaal beleid. Dat zijn collegeregelingen. U wordt daarin meegenomen op Dordtse dinsdag kan daarin invloed geven, maar u hoeft dat niet vast te stellen. De nieuwe manier van samenwerken versterkt in theorie procesmatig wel uw invloed, want u heeft uiteindelijk wel budgetrecht. U stelt de ruimtelijke plannen vast. U gaat over de gemeentelijke wegen. Maar omdat die inhoud van het regionale beleid zo leidend is, is onze conclusie dat dat eigenlijk heel beperkt is. Dat leidt de Rekenkamer tot aanbevelingen. Wij denken dat het u kan helpen als u uw kaderstellende rol en uw controlerende rol wil versterken. Om zoals dat nu ook wordt voorbereid dat mobiliteitsbeleid, komt niet uit onze koker hoor dat was al in gang gezet. Dat u daar ook om vraagt en uiteindelijk ook vaststelt. Om daar ook nadrukkelijk bij betrokken te worden. We hebben een aantal aanbevelingen waarin u vraagt om het college dingen te doen. U vraagt dus om nadrukkelijk betrokken te worden voor zover u het gevoel heeft dat u dat nog niet bent bij dat nieuwe integrale mobiliteitsbeleid. U vraagt het college ook om een rekening te houden met die groeiambitie want die is er gewoon. Die regionale opgave die is er gewoon. Maar ook de klimaatdoelen, allerlei regionale afspraken, maar ook technologische ontwikkelingen. Wat zal dan die mobiliteitsbehoefte zijn van de toekomstige inwoners? Het gaat niet eens zozeer alleen maar om de huidige inwoner, maar die mensen die erbij komen die hebben ook een mobiliteitsbehoefte. Hoe dat dan het beste vertaald kan worden met de beperkte ruimte die er is in het inzetten van die mobiliteit. Dat is precies zoals dat beleid ook beoogd. Wij denken dat het een hele goede ontwikkeling is. Maar ook welke ruimtelijke consequenties dat heeft. Dat kan gaan over parkeerplaatsen, dat kan gaan over wegen, dat kan gaan over ... u heeft waarschijnlijk wel een aantal dingen op het netvlies. Onze aanbeveling aan u is ook om keuzes te durven maken, want niet alles kan overal of voor iedereen als de ambitie is om zo te groeien zonder dat de gemeente groter wordt. Dat is ook een realiteit. Andere aanbevelingen zijn om SMART-doelstellingen vast te stellen die inzicht geven in effectiviteit van beleid.

Focus dan ook echt op de zaken waar u wél over gaat. Zorg dat u dan via de P&C-cyclus, dus de programmabegroting daar ook inzicht in krijgt. Zodat u beter dan nu kunt zeggen leidt dat tot de situatie die wij voor ogen hebben. Als je doelen vaststelt dan zouden ze ook gemeten moeten worden en dan is het ook logisch dat u daar budget voor beschikbaar stelt. Focus dan is onze tip, op de dingen waar u invloed op heeft. Niet op de OV-bereikbaarheid want u gaat daar niet over. Naast de informatie via de P&C-cyclus en zeg maar voortgangsdingen ... er wordt werk gedaan binnen de gemeente Dordrecht dat is absoluut zo. Lijkt het ons ook wenselijk als u eens per jaar een voortgangsbericht krijgt over de doelen die gesteld zijn en de mate waarin dat gerealiseerd is. Ook welke acties er uitgezet worden. Want als er alleen doelen in de P&C-cyclus staan die aan het einde van het jaar besproken worden waarin alles besproken moet worden, dan kan dit nog wel eens ondersneeuwen. Dus wij zouden willen aanbevelen om dat ook op een ander moment, wanneer het misschien iets rustiger is, ook te bespreken. Relateer daaraan ook de groeiagenda. Dan heeft u ook de gelegenheid op basis van de informatie om waar dat nodig of mogelijk is, beleidsdoelen of uitvoeringsplannen bij te stellen. Dan kunt u meer dan nu gaan sturen. Dat brengt mij aan het einde van het verhaal wat ik u wilde meegeven.

De voorzitter: Mooi. Mevrouw Hilhorst bedankt voor deze toelichting. Ongetwijfeld dat er vragen zijn. Ik zag gelijk al een handje van de heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ik zat nog even na te kauwen op uw opmerking over het openbaar vervoer. Waarvan u terecht zegt dat we daar niet over gaan. Waarbij wel van belang is dat het voor de bereikbaarheid in de stad heel erg urgent en belangrijk is. Dus op welke wijze ben ik dan een beetje naar op zoek, kun je daar toch invloed aanwenden al ga je er formeel niet over. Om te zorgen dat de provincie die stappen zet die bijdragen aan onze doelen van bereikbaarheid.

De voorzitter: Mevrouw Hilhorst.

Mevrouw Hilhorst: U kunt kijken naar hoe u dat zelf heeft gedaan. U heeft veel aandacht ervoor gevraagd. Het aan het college meegegeven als het thema wat u heel belangrijk vindt. Dus via die volksvertegenwoordigende rol waar het onderzoek nadrukkelijk ... de focus lag op kaderstellen en controleren. Maar u kunt ook via uw volksvertegenwoordigende rol dingen doen. Dat zou ik vooral niet laten. Wat ik wel begrepen heb uit de gesprekken is dat het college dat ook daadwerkelijk heeft opgepakt. Daar veel werk van heeft gemaakt om bij de provincie te laten weten wat de raad de gemeente belangrijk vindt. Natuurlijk moet via lobby of welke weg dan ook dat belang van Dordrecht onder de aandacht gebracht worden, zodat anderen wel doen wat u heel graag wil. Alleen het is niet uw kaderstellende en controlerende rol, maar doe het vooral wél.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel. Heel herkenbaar. Ik had het stuk gelezen en het valt mij op dat één aanbeveling die ik in stuk las, die noemt u nu niet in uw presentatie. Dat was de vijfde aanbeveling namelijk om ... of ik heb het gemist dat ik even niet op zat te letten. Om twee keer per jaar doelstellingen te meten. Dat is de vijfde aanbeveling en die zie ik nu in de presentatie niet terug, dacht ik. Is dat bewust dat u zegt bij nader inzien ... want ik want ik heb ook gelezen dat de college in een reactie dat zij zeiden nou laten we dat nou nog niet besluiten. O het staat er wel, het staat er wel.

Mevrouw Hilhorst: Misschien dat ik het in andere woorden probeer te zeggen. U heeft nu in de P&C-cyclus dus als de programmabegroting besproken wordt dan krijgt u die doelen die ik u heb laten zien. Maar dan krijgt u dat voor alle programma's die er zijn en dan moet er ook over geld gesproken worden en dan heeft u natuurlijk eigenlijk weinig tijd om inhoudelijk er over te spreken. Dus die programmabegroting dat is een heel goed moment om alles integraal te bekijken. Maar op een ander moment per jaar is het ook heel fijn om te kijken om een voortgangsnota te hebben. Dat was wat ik bedoelde. Ik bedoelde niet om twee keer per jaar tevredenheid te meten of files te meten, of verkeersveiligheid te meten. Dat is niet wat ik bedoel. Is dat een antwoord op uw vraag?

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Deels wel, maar dan ben ik wel benieuwd wat u wel bedoelt met die vijfde aanbeveling die in uw rapport staat. Er staat we geven het college de opdracht om minimaal eens per twee jaar deze doelstellingen te meten. Ik ben benieuwd waar die twee jaar vandaan komt.

Mevrouw Hilhorst: Sorry dan begreep ik u niet goed. Misschien als ik heel even terug slide zeg maar naar de programmabegroting. U stelt natuurlijk doelen vast voor meerdere jaren. Tenminste dat is logisch. Als je één keer vaststelt en niet meer meet, dan heeft u er niks aan. Dus sommige dingen is het logisch om elk jaar te meten, maar sommige dingen zijn niet voorhanden en moeten echt uitgezet worden als een onderzoek. Daar zijn kosten aan verbonden. Maar als u vier jaar wacht dan heeft u ook geen sturingsinformatie en daar komt die twee jaar vandaan. Is dat een antwoord op uw vraag? Dus eens in de twee jaar niet twee keer per jaar.

De heer Van der Kruijff: Die argumenten snap ik, maar ik was ook gewoon op zoek hoe effectief ... want u doet vast op meer plaatsen onderzoek. Als je nou gaat monitoren, wat gewoon een periode is in de praktijk waarop je kunt zeggen nou dan kun je ook effecten verwachten en zien.

Mevrouw Hilhorst: Dat is weer een andere vraag, maar dat is een hele goeie vraag. Dingen veranderen niet in twee jaar doorgaans. Want u bent eerst aan het praten en dan moet het nog vastgesteld worden en dan moet het nog ingekocht of uitbesteed of ... dan gaat het pas gebeuren en twee jaar later hebben mensen misschien pas in de gaten. Maar wil je kijken of er zich een ontwikkeling voordoet. Of er uiteindelijk een lange lijn te zien is? Dan zult u langjarig, dus daarom ook langjarige doelen. Dan als u elke twee jaar meet, uiteindelijk is er dan hopelijk een trend te zien. U moet ook niet te veel doelen stellen dat is ook helemaal niet waar ik voor pleit. Maar wel waar u van zegt maar dat vind ik nou belangrijk en misschien is dat wel die verkeersveiligheid waar u de moties voor heeft ingediend. Misschien is dat wel de bezetting van de parkeergarages waar u ook over gaat. Dat soort cijfers is gewoon beschikbaar. Als je dat langjarig op een rij zet en je gaat toch echte ingrepen doen, dan zou je toch verwachten dat daar veranderingen in optreden. Of misschien wel als er heel veel woningen bij komen of heel veel mensen bijkomen, dan verwacht je een verslechtering. Maar dan een minder grote verslechtering dan beoogd. Kan natuurlijk ook een positief resultaat zijn. Is dat een antwoord op uw vraag? Fijn.

De voorzitter: De heer Van der Net.

De heer Van der Net: Dank u voorzitter. Ik heb even twee vragen met betrekking tot het onderzoek. Er wordt gesteld de regionale groeiagenda daar hebben wij als raadsleden weinig invloed op. Maar aan de andere kant zijn we wel de grootste speler binnen de regio. Dus dan denk ik de stem van Dordrecht weegt daar wel heel zwaar in. Een groot gedeelte van die groeiagenda dat gaat ook over Dordrecht dus dat wilde ik nog.

Mevrouw Hilhorst: Ik bedoelde ook niet te zeggen dat u dat niet had moeten willen of nu niet wil. Maar die is er. Als we dan mobiliteitsbeleid gaan vaststellen, dan is dat daadwerkelijk het kader. Tenzij ergens blijkt dat dat totaal niet meer wenselijk is maar dan kom je bij een heel ander traject.

De heer Van der Net: Dan begrijpen we mekaar heel goed. Dus dat is een voordeel. Andere vraag. Ik heb nog een vraag voorzitter op het onderzoek. Het gaat over wat naar verwachting de mogelijke behoefte is van de toekomstige inwoner. Wij hebben altijd en ik kijk ook even de wethouder aan. Altijd wel het idee, maar wat is nu de gewenste behoefte. Daar zit wel een verschil in. Want daar zit natuurlijk ook wel een politieke component in. Wat we verwachten is uiteindelijk natuurlijk een politieke afweging en vandaar dat wij ook wel zeggen je kan daar ook gewenst van maken. Uiteindelijk is dat dan wat uiteindelijk de meerderheid van de raad wenst denk ik.

Mevrouw Hilhorst: Ja dat is ik weet niet. Maar u gaat niet aan het college vragen wat de raad wenst. Dus ik denk dat u aan het college vraagt als we nou niks zouden doen, bij wijze van spreken, wat gebeurt er dan? Dan kun je denk ik uitrekenen dat het niet past. Dan kom je op die gewenste situatie en daar zit natuurlijk wel echt een politieke keuze en ook een kader dat u dan mee kunt geven. U kiest dan waar u de middelen op in wil zetten en waar u de activiteiten op gericht wil hebben.

De heer Van der Net: We kijken naar de toekomst wat we verwachten. Vanuit die verwachting maken we uiteindelijk een politieke keuze wat we wensen inderdaad wat er moet gebeuren.

Mevrouw Hilhorst: Precies. Maar het college zou mijn indruk zijn voedt u met wat zijn ... als je nog geen keuze hebt gemaakt, wat gaat er dan gebeuren. Waar gaat het dan knel lopen? Wat moeten we dus doen?

De heer Van der Net: Daar ga ik direct vanuit dat het college dat doet.

De voorzitter: De heer Van der Linden heeft geluisterd. Volgens mij wil hij ook nog een reactie geven.

De heer Van der Linden: Ik wil best een reactie geven. Even terugkijkend. Eén voorbeeldje 2014 hebben we fietsbeleid vastgesteld met de gedachte het zou heel goed zijn als Dordtenaren meer gaan fietsen. Als dat ook zichtbaar wordt op één of andere wijze in het percentage fietsbewegingen in relatie tot bijvoorbeeld auto. Dat is wel gelukt. In 2014 was iets meer dan twintig procent van het verkeer was fiets en paar jaar later was dat dertig procent. Dus dat is gelukt. Of dat helemaal causaal is weet je natuurlijk niet. Dat dat kun je nooit checken. We hebben nu het STOMP-principe kijken we naar de toekomst. Natuurlijk we verwachten dat we door het STOMP-principe toe te passen veel meer inwoners op dezelfde plekken binnen dezelfde omvang van de stad kwijt kunnen met 10.000 huizen.

Wat daar ook bij van invloed op zal zijn, is de mate waarin autobezit fiscaal belast wordt of juist gestimuleerd wordt. Als over tien jaar een kabinet zit wat alle auto's gratis maakt, dan weet ik wel wat er gebeurt met dat STOMP-principe, dan gaan mensen toch auto's kopen. Verwacht het niet, maar daar hebben we geen invloed op, daar worden we wel door beïnvloed. Dat maakt hem ook wel lastig om te zeggen we maken een regelkringetje, dit stoppen we erin en dat komt er natuurlijk uit. Zo werkt dat niet met mobiliteit. Maar er zit wel een heleboel in redeneerlijn in en die gaan we zo hard mogelijk proberen te onderbouwen.

De voorzitter: Bedankt voor deze toelichting mijnheer Van der Linden. De heer Portier heeft ook een vraag.

De heer Portier: Voorzitter. Even beginnen met een kleine reactie op wat de wethouder net zei. Als de regering auto's gratis maakt gaan mensen geen auto's meer kopen. Maar een ander punt is. Wij hebben natuurlijk in zekere ... '...'. Is het niet zo dat je als raad ook wel invloed kan hebben op waar je invloed op hebt? Dan kijk ik even naar het voorbeeld van de Waterbus. De Waterbus is nu uitbesteed via de provincie dus heb je er niets over te zeggen. Maar je kan ook zeggen weet je wat als gemeente organiseren we dat zelf. Zoals bijvoorbeeld Amsterdam dat doet met de gemeentelijke vervoersbedrijven en de veerponten daar. Vindt u niet dat je daar ook als raad zeg maar ook over na zou moeten denken waar willen wij invloed op hebben waar we die kunnen krijgen door andere besluiten te nemen wat betreft marktwerking of geen marktwerking. Zelfs als je naar het openbaar vervoer gaat kijken, in onze provincie is dat volledig uit handen gegeven. Maar er zijn ook provincies waar de weliswaar nog marktwerking is, maar waar een provinciaal bureau met invloed van reizigers, gemeentes et cetera bepaalt van welke lijnen worden gereden en in welke frequentie. Waar de marktpartijen eigenlijk alleen maar de bussen en chauffeurs leveren of de regionale treinen. Dus is het niet zo dat je ook als raad zelf meer invloed uit kan oefenen op waar je invloed op hebt.

De voorzitter: Mevrouw Hilhorst kunt u deze vraag beantwoorden?

Mevrouw Hilhorst: Dat is nog niet zo'n hele makkelijke. Invloed op dit soort thema's, als ik denk dat alles kan, maar dat er een hele grote zak met geld bij moet. Het zal niet voor niks zo zijn dat dat op steeds grotere schaal georganiseerd wordt omdat in ieder geval de verwachting aan de voorkant is dat dat schaalvoordelen oplevert. Maar ik denk ten principale als de gemeente Dordrecht veel geld erbij doet, kan er veel meer in Dordrecht. Dat zal de provincie ook dan heus doen. Dat is een kwestie van keuzes maken.

De voorzitter: De heer Portier.

De heer Portier: Het is even niet helemaal een vraag, maar wel een reactie daarop. Het is natuurlijk niet zo dat er is ook een heleboel marktwerking ingevoerd vanuit een ideologische keuze. Van marktwerking is goed marktwerking is heilig kunnen bedrijven eraan verdienen. Als ik ga kijken naar de kosten die bijvoorbeeld Amsterdam heeft aan de veerponten die zijn helemaal niet bovenmatig groot. Als je dat afzet tegen het aantal passagiers wat er gebruik van maakt. Of bent u van mening dat marktwerking altijd goedkoper is dan het in eigen handen houden?

De voorzitter: Mevrouw Hilhorst.

Mevrouw Hilhorst: Nee dat ga ik niet overzien.

De voorzitter: Maar de heer Struijk heeft een hele technische vraag.

De heer Struijk: Nou een eenvoudige vraag. Dank u wel voorzitter. De heer Van der Kruijff die zei zojuist tegen mevrouw Hilhorst u doet dit soort onderzoeken vast vaker. Ik ga ervan uit dat hij gelijk heeft. In dit onderzoek, beetje een rode draad vond ik, dat wij als raad wel wat terughoudend zijn. Onze rol niet helemaal pakken zoals we hem zouden kunnen pakken. Mijn vraag is dan eigenlijk wijken wij daarin af van andere gemeentes duidelijk?

Mevrouw Hilhorst: Ik doe vaker inderdaad dit soort onderzoeken en Rekenkameronderzoeken maar ik heb er geen twintig op een lijstje van rekenkameronderzoeken over bereikbaarheid bij gemeenten van een schaal van Dordrecht. Helemaal niet zelfs. Dus in die zin kan ik dat niet beantwoorden. Maar ik zie wel heel vaak dat gemeentes, daarom is het denk ik ook goed dat er een Rekenkamer is, worstelen met die kaderstellende en controlerende rol. Gemeenteraden willen voor heel veel dingen voor hun inwoners hele goede dingen doen. Dat zijn niet altijd de dingen waar ze invloed op hebben. Dat is volgens mij ook helemaal niet erg. Ik denk ook helemaal niet dat het dan per se veel slechter gaat, omdat er ook gewoon hele kundige mensen vanuit een professie bezig zijn. Maar u bent wel gekozen om het volk te vertegenwoordigen. Uw rol is kaders stellen en controleren, dat is uw rol. Dus niet alleen vanuit wat er vanuit de inwoner urgent op de agenda of in de krant staat, maar ook vanuit die rol is het goed om naar beleid te kijken. Dat is denk ik waar heel veel raden beide dingen doen.

De voorzitter: De heer Staartjes heeft ook een reactie.

De heer Staartjes: Dank u wel voorzitter. Ik wilde inderdaad kort op reageren want ik vind het een heel interessante vraag die u stelt. Ik kan enkele geruststellende woorden zeggen. We hebben het heel erg verstopt in het rapport hebben we er nog iets over gezegd. Er wordt veel onderzoek gedaan naar gemeenteraden en hun rol als het gaat bijvoorbeeld om regionale samenwerkingen. Waar ook natuurlijk bereikbaarheid en mobiliteit belangrijk is. Veel gemeentes of veel gemeenteraden geven in onderzoeken vaak aan pakken wij die rol wel voldoende? Hebben wij er wel voldoende grip op? De rode draad is inderdaad dat het gewoon heel erg lastig is om als gemeenteraad grip te krijgen op al die verschillende onderdelen die in bereikbaarheid en mobiliteit komen. Een van de geruststellende dingen die ik kan vertellen, het is een landelijke discussie moet ik erbij zeggen, is dat Dordrecht daar niet wat mij betreft niet af lijkt te wijken van anderen gemeenteraden. Het is gewoon inderdaad moeilijk om grip te hebben op dit soort onderwerpen. Het antwoord, dat eigenlijk net al gezegd is, is dat het daardoor eigenlijk extra belangrijk is denk ik zelf, om als gemeenteraden goed te kijken op welke punten hebben wij echt invloed? Op welke punten nemen wij besluiten waar ook keuzes in gemaakt kunnen worden? Dat is helemaal niet makkelijk. Dat zegt ook wat over de samenwerking die je dan moet aangaan met het college, wat eigenlijk net ook mij collega zei, gesteund wordt door de professionals die hiermee bezig zijn en vaak heel goed inzage hebben in waar die ruimte zit. Dus als die samenwerking gezocht kan worden, dan kan je als gemeenteraad toch nog die ruimte pakken. Het is gewoon een geval dat gewoon breder speelt. Zeker als je in zo'n in regio zit waar op zoveel manieren samengewerkt worden en waar ook ambities zijn.

Waar bereikbaarheid en mobiliteit soms ook rond voorwaardelijk voor is om die te kunnen realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Damen wil ook een reactie geven.

Mevrouw Damen: Dank u wel voorzitter. Ik denk dat het ook een kwestie van momentum is. Dit is nu het moment. Beleid is in de maak voor 2040. Nu heb je dingen voor handen waarbij je kunt zien hier kunnen wij misschien wat scherper op sturen of hier kunnen we wat kaders voor neerleggen. Dan is dit het moment om dat te gebruiken volgens mij. Dus ik denk dat het momentum ook interessant is. Dat is er nu.

De voorzitter: Dank u wel voor deze toevoeging. Jazeker.

Mevrouw Hilhorst: Wat ik ook nog wel aan toe wilde voegen is. Ik hoop niet dat ik de indruk heb gewekt dat het jammer is dat er regionaal wordt samengewerkt omdat het uw rol zou beperken. Omdat juist die regionale samenwerking ingestoken wordt omdat je samen meer kan bereiken op die terreinen waar je samen moet werken met andere overheden. Dus ook daar moet u vooral mee doorgaan.

De voorzitter: Bedankt voor deze toevoeging. Ik kijk nog even rond. De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Toch nog een vraag die een beetje aansluit op mijn eerdere vraag die gaat over die rapportagecyclus. Want u zei expres doe dat buiten de P&C-cyclus en ik zal u verklappen. Normaal ik ben al jaren raadslid, zei ik altijd doe zoveel mogelijk in de P&C-cyclus, want voordat je het weet krijgen we allemaal separate rapportagestromen. Als je iets integraal wil benaderen is juist dat het moment waarop je het kunt doen. Uw argument lijkt te zijn, want anders bespreek je het niet met genoeg focus. Dat is volgens mij meer een appel op onze vergaderdiscipline om hier goed aandacht aan te besteden. Maar toch minder een reden om aan het college de opdracht te geven om een hele separate rapportagecyclus op touw te zetten. Zou het ook niet kunnen als het in de P&C-cyclus opgenomen wordt en dat wij het advies als raad tot ons moeten nemen hier voldoende aandacht aan te besteden en goed te agenderen in hoe wij het over deze onderwerpen willen hebben. Want dan zijn we volgens mij efficiënter bezig denk ik zo. Maar misschien heeft u wel heel andere redenen om dit te zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Hilhorst.

Mevrouw Hilhorst: Dank u wel. Ik begrijp wel heel goed wat u zegt. U mag dat voor mij ook gewoon kiezen want het is uw eigen keuze. Ik denk wel als een beleidsterrein erg belangrijk is en er moet heel veel besproken worden, dan kunt u misschien een betere vergaderdiscipline. Maar mijn ervaring is dat er zoveel besproken moet worden dat het dan andersneeuwt. Maar inderdaad om voor ieder dingetje een aparte jaarlijkse cyclus op te tuigen dat is ook weer wat. Dus wees daar selectief in. Maar misschien is dit wel eentje die erbij mag.

De voorzitter: De heer Portier heeft nog een vraag.

De heer Portier: Even gewoon een suggestie. Misschien niet inderdaad bij de P&C-cyclus, maar in plaats van een laadpalennota en een fietsnota, mobiliteitsnota, een integrale mobiliteitsnota et cetera. Alleen die ene integrale mobiliteitsnota waarin dit losse onderdelen worden. Zou dat niet een mogelijkheid zijn om in één klap het hele mobiliteitsbeleid te bespreken in plaats van in stukjes en beetjes.

De voorzitter: Het was niet zozeer de vraag maar een opmerking. Mijnheer Portier bedankt. De heer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank u wel. Ik had nog een heel ander soort vraag. Dat gaat over aanbeveling 2. De vraag aan het college rekening houdend met wat naar verwachting de mobiliteitsbehoefte is. Ik vroeg mezelf af of het dan niet belangrijk is om daarin ook rekening te houden met de vergrijzing? Dat vroeg ik mezelf af toen ik het rapport las.

Mevrouw Hilhorst: Ja zeker. Mijn bedoeling bij die aanbeveling was inderdaad, het gaat niet alleen maar, of misschien wel helemaal niet over de huidige situatie, maar over de toekomstige situatie. Dat zijn ook nieuwe inwoners, maar dat zijn ook uw huidige inwoners verouderd of met nieuwe gezinnen. Dus het gaat om de samenstelling van dan. De verwachte technologische staat van dan met andere ruimtevragers. Wat dan knelpunten en eventuele oplossingen zijn. Daar speelt vergrijzing in mee dat klopt.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank voorzitter. Volgens mij zetten de grote steden die zorgen hun eigen OV in. Zeker busvervoer zoals Amsterdam, Rotterdam, Utrecht. Nu werken we natuurlijk met een concessie voor zoveel jaar. We zijn natuurlijk een centrumgemeente van bijna 300.000 inwoners. Zijn wij groot genoeg om onze eigen buslijnen in te gaan zetten zeg maar en ons terug te nemen van de provincie en eventueel met subsidie van de provincie?

De heer Staartjes: Ik kan daar iets heel kort over zeggen. Dat is niet wat dat onderzoek op richt dus dat valt niet te zeggen. Maar bedenk ook dat bijvoorbeeld Amsterdam en Rotterdam hebben ook hun OV in de vervoersregio gezet. Dus zelfs de gemeente Amsterdam gaat niet over het OV dat in gemeente Amsterdam rijdt. Dus dat hebben ze ook naar de Vervoerregio gedaan en dat is ook voor Rotterdam is dat ook het geval. De kans dat een gemeente, dat zelfs de grootste gemeentes van het land het nog in eigen hand kunnen hebben. Die is op dit moment zoals het nu is ingericht in Nederland is dat niet meer mogelijk of althans niet het geval.

De voorzitter: Duidelijk. Zijn er nog aanvullende vragen? Ik kijk even rond. Wilt u nog misschien een reactie geven mijnheer Van der Linden?

De heer Van der Linden: We hebben de collegereactie niet voor niks opgeschreven natuurlijk. Ik vond het heel inzichtrijk om te kijken hoe de Rekenkamercommissie naar de voorbije periode ging. Twee dingen vielen me op. Er stond heel centraal wat de regio wilde. Voor ons, is het altijd zo geweest die groeiagenda is heel bepalend, maar we hebben lokaal ook een stad. Die ligt er al achthonderd jaar. Dat brengt me dingen met zich mee die we misschien wel honderd jaar zo doen. Maar ook een aantal dingen die we steeds veranderen. Denk wel dat we deze periode die we nu aan het doormaken zijn. Vanaf het begin hebben gezegd we moeten nu echt eens met een visie komen op hoe wij naar mobiliteit kijken.

Het is eigenlijk niet eens zozeer voor de mobiliteit, maar door de opdracht die we mekaar hebben gegeven binnen hetzelfde contour van de stad moeten wij 10.000 huizen bouwen, 15.000 extra inwoners. Punt. Denk als je dat uitrekent, vierkante meters per auto. Als we blijven doen wat we deden dan kan het niet. Dus dan moet je anders gaan nadenken. Dat is de impuls geweest om te denken we gaan nu eens vanaf een nulpunt anders denken over mobiliteit. Tweede opmerking. Ik merk heel erg dat ik wel een beetje getriggerd wordt door de regelkringgedachte. De Rekenkamer doet dat natuurlijk een regelkring. Je hebt de beleids'...' wat komt er uit en zo. Maar mobiliteit is één van die beleidsterreinen waar zo verschrikkelijk veel context gebeurtenissen plaatsvinden. Alleen al je mensen worden ouder. Dat bepaalt of er meer minder gefietst wordt. Of er meer elektrische fietsen worden gekocht. Of er meer of minder verkeersongevallen gebeuren. Alleen al demografie bepaalt het voor hun deel. Dus de afrekenbaarheid van wat we aan doen zijn is beperkt. Denk ik. Dank.

De voorzitter: Dank u. De heer Stolk.

De heer Stolk: Ik zit de hele tijd naar te kijken het rapport is helder en overzichtelijk. Toch twijfel ik eraan wat heeft dit nu opgeleverd en hoe kijken u er nou naar? Is het nou wel zo goed gegaan in de afgelopen tijd? Wat kan er nu verbeterd worden? We hebben natuurlijk wel aanbevelingen maar hoe kijkt de Rekenkamer daar naar?

De voorzitter: Volgens mij is dat een vraag aan mevrouw Damen.

Mevrouw Damen: Dank je wel. Even proberen te herhalen wat je nou allemaal vroeg. Heeft het nou wel geleid tot iets dit onderzoek?

De heer Stolk: De inhoud daarvan vind ik, laat ik het dan zeggen wat negatief naar ons toe ook als raad. Dan denk ik waar hebben wij dat dan gemist? Wat doen wij dan verkeerd? Worden wij om de tuin geleid? Ik kan zoveel mogelijk dingen ... ik worstel daarmee. Als ik dat allemaal zie en ik begrijp Rick Van der Linden ook de wethouder wel. Er zijn zoveel factoren die meespelen. Maar dan denk ik dit rapport ligt er nou. Dan kijk ik ook bijvoorbeeld hier naar een rapport van 2019 over het openbaar vervoer 0. Dan klinkt het als positief en wij hebben juist zoveel problemen met het openbaar vervoer. Dan denk ik hoe moet ik dat nou matchen met elkaar?

De voorzitter: Mevrouw Damen wilt u alsnog deze vraag beantwoorden?

Mevrouw Damen: Het is vrij onmogelijk volgens mij om hier echt een rechtstreeks antwoord op te geven. Wat wij doen als Rekenkamer is in ieder geval onderzoek naar is het beleid effectief geweest? Dat hebben we geprobeerd helder te maken. Daar komen een aantal dingen uit waarbij dus inderdaad duidelijk wordt dat de kaderstellende en de controlerende rol dat daar op sommige gebieden dat je daar nog wat meer mee zou kunnen doen. Er zijn bijvoorbeeld ook weinig SMART-afspraken gemaakt. Dat betekent dus dat er wel kwalitatieve afspraken zijn. Ik begrijp ook dat het mobiliteit wat lastig is, maar daar zou je misschien nog wat meer over kunnen denken als raad. Dat is geen aanklacht. Dat is alleen maar een soort suggestie en een mogelijkheid om nu bijvoorbeeld ook mee te kunnen nemen in het beleid dat in de maak is. Dat is eigenlijk de doelstelling die een Rekenkamer, in ieder geval wij ons Rekenkamercommissie hebben. Wat is er nou gebeurd? Wat kan je daar voor lessen uit trekken? Ik hoop dat dat een antwoord geeft.

De voorzitter: De heer Stolk.

De heer Stolk: Ik zie dus eigenlijk de ruimte voor de raad waar ligt die dus? Hoe scherp kan je zijn? Want uiteindelijk hebben we al debatten gehad die dan toch wel scherp zijn en 0 resultaat. Dan kijk ik niet naar de wethouder, maar dat is door de provincie bijvoorbeeld over het vervoer. Maar als raadslid denk ik waar liggen mijn kansen dan? Hij zei het al goed over de vergrijzing. Wij zijn ook een partij voor de ouderen, maar wat kunnen we eraan doen?

De voorzitter: Mevrouw Damen.

Mevrouw Damen: Daarom worden er ook wat aanbevelingen gedaan, zodat je misschien toch zou kunnen kiezen om tussentijds inderdaad wel rapportages te hebben zodat je kunt sturen. Ik geef nu even dit antwoord maar vul mij aan. Dat is bijvoorbeeld een mogelijkheid waardoor je er scherper op zou kunnen zijn bijvoorbeeld. Het is natuurlijk ook een terugblik naar de afgelopen periode hoe het beleid is uitgevoerd. Het is een nieuwe raad dus ik zou zeggen mijnheer Stolk kansen genoeg om dat misschien ... U vraagt heel specifiek om echt suggesties. Die staan in de aanbeveling als die niet helder genoeg zijn dan weet ik niet of daar nog aanvullingen van jullie kant op zijn.

De voorzitter: U mag reageren.

De heer Staartjes: Twee dingen die eigenlijk net ook al gezegd waren. Eén die geruststelling die ik net probeerde ook te geven. Het is inderdaad moeilijk ons om als raad grip te krijgen en die ruimte te vinden waar je kan doen. Dus dat begrijp ik ook heel goed hoe moeilijk dat is. Andere is wat ook net vanuit de Rekenkamercommissie gezegd werd, het is ook momentum waar het om gaat. Dat momentum is eigenlijk voor de raad nu aangebroken. Durf dan ook te vragen als dat langskomt. Want de raad wordt als het goed is, gaat heel erg meegenomen worden in het proces. Durf ook te vragen wat zijn onze opties als het gaat om dit specifieke onderwerp? Waar ligt onze ruimte? Wat zijn de keuzes die gemaakt worden? Want de keuzes die u nu maakt die kunnen voor behoorlijk lang in het beleid vastgelegd worden.

De voorzitter: Dank u wel voor deze toevoeging. Zijn er nog nabranders want we gaan wat conclusies trekken. Nee, geen vragen meer. Beste collega's, in ieder geval. Mevrouw Hilhorst en de heer Staartjes enorm bedankt voor uw toelichting. Uiteraard mevrouw Damen ook voor uw toelichting. Er komt binnenkort naar u een raadsvoorstel mobiliteit uitgangspunten voor mobiliteit 2040. Maar voor nu dit rapport is opgesteld en er zijn wat aanbevelingen. Ik wil u vragen, ik kan ze één voor één even gaan opnoemen. Maar ik ga er ook zonder meer vanuit dat u die aanbevelingen ook beslispunten ook heeft doorgenomen. Als dat niet het geval is ben ik wel bereid om dat even op te lezen voor u. Zal ik dat doen? Zal ik dat doen of niet? De beslispunten. Nee oké. U heeft kennis genomen van de beslispunten. Nu aan u de vraag. Is er voldoende informatie voor u om tot een politiek standpunt te komen over dit voorstel? Ik kijk u aan.

De heer Kleinpaste: Voorzitter ik zou dat het liefst opschorten tot we in samenhang met de te verwachten notitie kunnen gaan doen. Dus ik zou dat niet separaat willen doen eigenlijk.

De voorzitter: Is een voorstel dank u wel.

De heer Van der Net: Voorzitter ik ben het helemaal eens. Dit is niet politiek. De aanbevelingen zijn er en uiteindelijk nemen we die aanbevelingen mee natuurlijk na wat er nog komt. Dan wordt het inderdaad een politieke afweging wat we daarvan vinden en we dan ook uiteindelijk met de aanbevelingen doen. Die in het rapport staan.

De voorzitter: Zijn er nog andere voorstellen? De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter als ik heel praktisch kijk. Ik vind de aanbevelingen 1 tot met 4 die zijn inhoudelijk en die hebben ook invloed op de notitie die we van het college krijgen die we gaan bespreken. Ik lees ook dat het college die allemaal omarmt op overneemt of hoe dat ook allemaal in jargon mag heten. Dus volgens mij kunnen we dan ook zonder risico denk ik met zijn allen gewoon overnemen. Mijn enige aarzeling zit, daar had ik net ook een paar vragen over. Of je aparte rapportages in het leven moet gaan roepen of dat je dat in de P&C-cyclus oplost. Dat je met je vergaarde discipline op een andere manier misschien beter in kunt regelen. Dus daar zou ik het voorbehoud op willen maken. Maar dat gaat dan over de laatste twee aanbevelingen met name over die hele metingen en rapportage cyclus die je met mekaar gaat doen. Die zou ik wel mee willen nemen in de bespreking van het bredere kader.

De voorzitter: Dat is een aanvullend voorstel van de heer Van der Kruijff. De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank voorzitter. Voor mij heeft het college de aanbeveling omarmd. Dit rapport gaat voornamelijk over het verleden. Dus ik kijk eigenlijk naar het mobiliteitsrapport 2040. Dus voor mij kunnen we dit aftikken.

De voorzitter: Zijn er nog andere smaken? In ieder geval een aantal voorstellen. De heer Kleinpaste en de heer Van der Net doen het voorstel om dit rapport samen met de uitgangspunten voor mobiliteit 2040 om dat dan bij elkaar te behandelen. De heer Van der Kruijff die heeft ook in inhoudelijk wat vragen rondom dat voorstel wat nog aanstaande is. Ik heb net ook gehoord van onze griffier dat het geen beletsel heeft om dit dossier of dit voorstel af te hameren. Wel met de wetenschap dat we nog met elkaar in gesprek komen voor de mobiliteit 2040. Kan dat op uw steun rekenen dat we het ... de heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter misschien dat ik dan af en toe Pietje Lut ben. Maar als wij bij aanbeveling 5 en 6 het college opdracht geven om, dan geven we wel die opdracht. Dan kan je daarna niet meer zeggen dat je die niet hebt gegeven. Dat het alleen maar '...' was. Dus dat vind ik een beetje een ingewikkelde conclusie.

De voorzitter: De heer Van der Linden wil even reageren.

De heer Van der Linden: Ik voel wel voor de tussen haakjes pietluttige manier waarop de heer Van der Kruijff er naar kijkt. Punt 1 tot en met 4 nemen we eigenlijk al mee in het proces dat we nu aan het doorlopen zijn. Startnotitie in maart, binnenkort krijg je een hoofdlijnnotitie en Q2 volgend jaar komt de mobiliteitsvisie. Bij 5 en 6 ... kijk als u dit rapport afhamert heeft u een rapport afgehamerd. Dan wil het niet zeggen dat wij dan ook twee keer per jaar doelstellingen gaan meten en jaarlijks een voortgangsnota gaan maken. Want we hebben nog geen integraal mobiliteitsbeleid. Ik weet zeker dat u volgend jaar bij de vaststelling van die mobiliteitsvisie zich wel gaat verhouden tot deze vragen. Hoe gaan we eigenlijk om met monitoring?

Hoe gaan we om met het checken op de doelstellingen die we in Q2 volgend jaar gaan vaststellen? Van mij uit de toezegging daar gaan wij ons ook over buigen. Waar ik bang voor ben is dat we een soort monitoringfabriek op gang brengen die eigenlijk niks zegt. Maar wat ik ook wel ongemakkelijkste vindt is als we een heel mooi verhaal optuigen waarvan uw opvolgers en mijn opvolgers over zes jaar denken het was een mooi verhaal, maar de werkelijkheid ziet er echt totaal anders uit. We weten nergens hoe het gekomen is. Dus daar moeten we ergens in het midden iets zien te verzinnen. Dat gaan we gewoon bij die behandeling denk ik moeten doen.

De voorzitter: Ergens iets in het midden zien te verzinnen. Een voorstel mijnheer Van der Kruijff ik kijk u ...

De heer Van der Linden: Uw voorstel was gegeven de opmerking van de griffier. Je kan dit rapport afhameren of voor kennisgeving aannemen en in dank aanvaarden neem ik aan. 1 tot en met 4 hebben wij op gereageerd nemen wij in proces. 5 en 6 gaan we dan op terugkomen op die punten. Rapportage, monitoring. Bij vaststelling of behandeling van de mobiliteit visie. Dat zou mijn leesopvatting zijn als ik constateer dat u straks een rapport voor kennisgeving aanneemt.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff uw reactie daarop.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter er zit een raadsvoorstel bij waarin je een besluit neemt. Daar staat in ieder geval het college van burgemeester wethouders op te dragen de aanbevelingen over te nemen. Daar kun je ook van maken de aanbeveling 1 tot en met 4 over te nemen en aanbeveling 5 en 6 mee te nemen bij de nota. Als je hem zo formuleert dan zijn we er volgens mij.

De voorzitter: Dat is een heel mooi voorstel. Kijk even. Aanbeveling 1 tot met 4 overnemen. 5 en 6 ...

Mevrouw Wepster: (buiten de microfoon) terug laten komen bij de ... dus we passen het dictum aan op deze manier en dan gaat hij als hamerstuk.

De voorzitter: Kan dat deze commissie? Ja? Mooi. Mijnheer Kleinpaste u wilt volgens mij reageren.

De heer Kleinpaste: Nee het was een instemmende reactie dan in dit geval. Dit was wel ongeveer de kern van wat ik ook in mijn hoofd had. Dus dank aan de heer Kruijff.

De voorzitter: Kijk dat is mooi. Komt volgende week tijdens de gemeenteraad weer terug. Bedankt voor al uw input en vragen. Bedankt voor de onderzoekers. Wellicht tot een volgende keer. Dank u wel.

Mevrouw ...: Voorzitter, komt toch als hamerstuk terug?

De voorzitter: Ja.

5. Instemmen met Cultuurnota Dordrecht 2030 - Startnotitie

Voorzitter: De heer M. Safranti
Commissiegriffier: mevrouw A.E.T. Wepster
Verslag: Notubiz

Aanwezig:
Dhr. Gündogdu (Op ons Eiland)
Dhr. De Heer (CU/SGP)
Mevr. De Heer (Forum voor Democratie)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Mevr. Pichel (FvD)
Dhr. Portier (SP)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Dhr. Stolk (VSP)
Mevr. Vol-Van der Holst (PvdD)
Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Portefeuillehouder: wethouder R. van der Linden

Ambtelijke ondersteuning: J. van Walderveen

De voorzitter: Goedenavond allemaal welkom. Welkom voor de commissiekamer raadsvoorstel instemmen met Cultuurnota Dordrecht 2030 Startnotitie oordeelvormend in dit geval. Omdat wij op 18 april al een commissie hebben gehad. Een technische toelichting gekregen over het raadsvoorstel en besloten het onderwerp oordeelvormend te bespreken. De volgende punten zijn de revue gepasseerd. In dit geval in hoeverre volstaan de uitgangspunten van de startnotitie? En 2. Volstaat het doorlopen van het participatieproces? Voordat ik daarover ga beginnen wil ik eerst een voorstelrondje gaan doen. Mensen die dus thuis naar ons aan het kijken zijn welkom heten. Mensen op de tribune welkom heten. Pers eventueel maar die zie ik vandaag niet. Toch wel of niet? Nee? Normaal zitten ze er wel. Dan begin ik dit keer weer aan de linkerkant.

Mevrouw Wepster: Anneloes Wepster, raadsgriffier.

De heer Van der Linden: Rick Van der Linden, wethouder.

Mevrouw Van Walderveen: Jeannette Van Walderveen, ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger GroenLinks, Dordrecht.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter Voor Dordt.

De heer Kleinpaste: Gert Jan Kleinpaste, Gewoon Dordt.

Mevrouw Vol-Van der Holst: Danielle Vol, Partij voor de Dieren.

De heer Van der Kruijff: Wim Van der Kruijff, CDA.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer De Heer: Robert De Heer ChristenUnie, SGP.

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

Mevrouw De Heer: Betsy De Heer, Forum voor Democratie.

De heer Portier: Ronald Portier, SP.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op ons Eiland.

De voorzitter: Dank u wel. Mijn naam is Safranti. De voorzitter voor ...

Mevrouw ...: Voorzitter? Aan uw linkerhand. Nog even want wij hadden net voordat we begonnen ook al een beetje zo wat verwarring over dat het toch echt gaat om een startnotitie. Dat het niet gaat over de Cultuurnota. Want de titel brengt ons een beetje in verwarring. U begon zelf ook al met Cultuurnota en heel in het kort startnotitie. Dat dat voor mij ook duidelijk is.

De voorzitter: Toevallig hadden we het daarnet samen ook over dus ik wilde dat net even toelichten. Maar voordat ik daar naartoe ga. Mevrouw Pichel en mevrouw De Heer, het is een oordeelvormend gesprek. Dus ik ga ja inderdaad dat is duidelijk dan. Mevrouw Pichel neemt het woord. Ik kreeg net een vraag van u of we dus in de eerste termijn ook onze woordvoering kunnen gaan doen. In principe akkoord. Alleen wel in een korte sessie. Dus ja eens. Nee niet eens. De tweede termijn kunt u uw woordvoering verder toelichten. Ik zal even de spelregels in dit geval even aangeven. Wat ik net aangaf even in de eerste termijn reageren of je wel of niet mee eens bent. Je standpunt even benoemen. Vervolgens gaan de wethouder de vragen beantwoorden. Daarna gaan we echt het debat in met elkaar wat je politieke standpunt is in dit geval. Akkoord? Dan begin ik aan de rechterkant bij de heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Haal ik even mijn aantekeningen erbij voorzitter. Zover was ik nog niet. Voorzitter dank u wel. Ons oordeel om daarmee te beginnen vanuit Op ons Eiland. We hebben alle stukken bestudeerd en ook nog eens natuurlijk recent ook een commissievergadering bijgewoond. We kunnen instemmen met deze startnotitie. Ik heb straks nog wat aanbevelingen richting het college dan wel deze commissie. Maar neem aan dat we straks daar nog de gelegenheid voor krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Portier.

De heer Portier: Ik kan het nog wat korter doen over het algemeen kunnen wij instemmen. Wat voor ons inderdaad belangrijk is inderdaad de aandacht voor brede cultuur. Dat het breed gedragen wordt, ook aandacht voor amateurkunst zonder professionele culturen te verwaarlozen. Wat ons betreft is dat prima geregeld of nou ja het is nog niet geregeld maar we zijn met een startnotitie, maar we kunnen ons erin vinden.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel voorzitter. Ik hoef hier mijn aantekeningen niet voor op te zoeken. Ik denk dat wij kunnen aangeven dat we hier heel positief tegenover staan.

De voorzitter: Keurig. De heer Stolk VSP.

De heer Stolk: De VSP kijkt er ook positief tegenaan.

De voorzitter: De heer De Heer van de ChristenUnie SGP.

De heer De Heer: Voorzitter dank u wel. Afgelopen commissievergaderingen hebben we met veel interesse vooral geluisterd. Maar er was helaas weinig ruimte voor echt het gesprek. Is goed dat we hier het gesprek dan ook vervolgen. Wat betreft de uitgangspunten die kunnen we zeker omarmen. Dat cultuur voor en door iedereen moet zijn. Dat het de stad aantrekkelijker maakt. Dat het toekomstbestendig moet zijn en genoeg langetermijnperspectief moet hebben daar staan we achter. Wel een paar korte vragen voor de wethouder is het de bedoeling dat we die nu stellen of toch ook straks?

De voorzitter: Zolang het niet technisch is, mag je ze stellen.

De heer De Heer: Ja dan stel ik ze wel en dan mag u dat bepalen. We zien dat in de begroting een aantal hele grote bedragen staan. Waardoor het best wel moeilijk is voor ons om te bepalen hoe we dat kunnen waarderen. Dus we hebben wel de vragen ook een oproep te kijken kan dat verder worden verduidelijkt? Hoe die grote happen die nu in de begroting staan, hoe we die beter kunnen waarderen. Omdat het nu een hele beknopte samenvatting is en het moeilijk is om daar nu een oordeel over te vellen. Het tweede is een vraag over het OCD-onderzoek waarover wordt gesproken. Wordt gezegd dat dat wordt herhaald en dat er ook nog een onderzoek een enquête onder jongeren volgt. We vragen eigenlijk de wethouder of dat z.s.m. ook met de raad kan worden gedeeld zodat we daar kennis van kunnen nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Inderdaad zijn allebei technische vragen. We gaan verder met de VVD mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Wij staan ook positief tegen deze nota. We willen de wethouder meegeven het zou onverstandig zijn om de programmering te veel te versnipperen maar juist centraal georganiseerd zodat zoveel mogelijk mensen kunnen genieten van onze cultuur. We geven de wethouder mee dat hij oog moet houden voor grote groepen inwoners die willen genieten van cultuur en niet te veel verzand in specifieke groepen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Kruijff CDA.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel voorzitter. CDA kan ook instemmen met deze startnotitie. Die gaat vooral over de te nemen stappen en de foto's die je daarin hebt. Natuurlijk mis je dan altijd inhoud maar dat hoort nou eenmaal zo bij een startnotitie dus dat komt dan later wel. Wat we wel vinden is dat de financiële kant een beetje boven de markt blijft hangen. Er wordt vooruit gewezen naar de kadernota. Dus wij vinden dat we het er bij de kadernota dan ook wel over moeten hebben. Anders maak je het voor jezelf wel heel ingewikkeld in 2024. We hebben nog een aanvullend verzoek.

Als je naar de financiën kijkt om daar het onderscheid te maken. Wat ik in de beeldvormende sessie noemde tussen hardware en software, oftewel tussen wat gaat er nou in stenen en in huisvesting en in alle faciliteiten zitten en wat gaat nou echt in de cultuurprogrammering zitten? Want het is een heel groot bedrag. Maar zouden wij graag wat meer voeling bij krijgen. We willen meegeven dat mocht het budgettair wat krap worden het wellicht een overweging is wat focus op cultuursectoren aan te brengen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Vol-Van der Holst dit zal uw laatste commissie denk ik zijn. Dat vind ik heel pijnlijk maar aan u het woord.

Mevrouw Vol-Van der Holst: Dank je wel. Vind ik ook dus dat deel ik. Wij ondersteunen de startnotitie eigenlijk niet omdat wij vinden dat de inhoud fantastisch is, alleen het niet ondersteund wordt door de begroting. Dus daar heb ik wel wat vragen over, wij wel wat vragen over. We zouden heel graag zien dat begroting heroverwogen zou worden omdat ik zie dat in 2026 de amateurkunst de helft geminderd wordt. Dat vind ik heel pijnlijk omdat we juist lezen dat amateurkunst heel belangrijk is, vinden wij ook. Daarnaast heb ik nog een vraag over duurzaamheid. Want er wordt gesteld dat mensen duurzaamheid moeten gaan toepassen en dat ook moeten aanvragen. Alleen dat staat niet heel concreet beschreven. De vraag is of je dat ook duidelijker kan omschrijven. Of je ook advies kan geven aan het aanbieden van subsidiemogelijkheden voor inderdaad de amateurkunst en dergelijke zodat die beter weg kunnen gaan vinden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kleinpaste van Gewoon Dordt.

De heer Kleinpaste: Dank u wel voorzitter. In hoofdlijnen vinden we dit een goeie startnotitie. Ik vond de uitgangspunten bij het proces wel algemeen geformuleerd maar dat heb je al vaker in startnotities en daar kunnen we best mee uit de voeten op zich. Ik vind de relatie tussen de begroting en de startnotitie net als mevrouw Vol wel een wat moeizame omdat ik verwacht dat de ambitie die er toch uitspreekt bij de startnotitie, nog niet heel erg terug te vinden is in de kille cijfers van de begroting. Dus dat is een lastige. Ik zou ook een warm pleidooi willen houden om vooral de cultuur is ook een innovatieve sector, om te zorgen dat die innovatie ook goed uiteindelijk zijn beslag krijgt in het proces wat we gaan lopen. Zodat we ons ook op cultureel gebied voortdurend blijven vernieuwen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wringer van Beter Voor Dordt.

De heer Wringer: Dank voorzitter. Het is vooral belangrijk voor Beter Voor Dordt dat bij de uitwerking de betrokken partijen aan de voorkant worden meegenomen. Er was altijd veel kritiek op het Dordtse cultuurbeleid dat het mager was en de waarde van cultuur ondergewaardeerd werd. Wanneer je die stukken nu leest kan geconstateerd worden dat de afgelopen tien jaar veel goeds in gang is gezet en gerealiseerd waar we verder op door kunnen borduren. De uitgangspunten zijn herkenbaar en dekken voldoende de lading voor de uitwerking van de nieuwe Cultuurnota. Het is goed om één en ander te verbinden met andere opgaves zoals een aantrekkelijke en levendige binnenstad. Maar ook zorg, welzijn, onderwijs, economische sector van de stad. We kunnen instemmen met deze startnotitie en voor de tweede termijn heb ik nog wat aanbevelingen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel duidelijk. Mevrouw Kruger van GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Voorzitter dank u wel. Allereerst ook wil ik complimenten geven aan al het werk dat verzet is en nog verzet gaat worden. Om zoveel mogelijk input op te halen bij allerlei groepen instellingen en noem maar op. Echt iedere, voor zover ik het kan nu beoordelen, worden makers en consumenten meegenomen. Complimenten daarvoor. De opmerkingen die gemaakt zijn ten aanzien van de begroting de financiële kant die ondersteunen wij zeker. Die vragen hebben wij ook. In de tweede termijn zal ik zeker terugkomen met een aantal punten op de punten de nu genoemde uitgangspunten. Daar heb ik nog wel wat opmerkingen bij. Maar voor zover het is een startnotitie. Kunnen we van start wat ons betreft en zo snel mogelijk.

De voorzitter: Dank voor uw lovende woorden. Mevrouw Schnabel van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wij kunnen eigenlijk niet instemmen met de startnotitie. Ondanks dat het een startnotitie is wordt er toch een fundament gelegd voor cultuur. Waar wij tegenaan lopen is dat we vinden dat we eigenlijk geen ambitie erin terug kunnen vinden. Als we met deze startnotitie instemmen betekent dat dan ook dat we instemmen met de uitkomst van de evaluatie? Als we dan de bijgevoegde evaluatie bekijken, dan zien we eigenlijk dat er geen conclusies uit getrokken worden. Er is alleen gekeken naar is het opgepakt en door wie. Je kan aan deze evaluatie ook moeilijk conclusies verbinden met betrekking tot aard, deelname en kwaliteit van de activiteiten die erop staan. Voor veel activiteit is in 2024 ook geen budget meer. Dus als deze activiteiten worden gehonoreerd dan is het budget op lijkt ons. We kunnen instemmen met het proces, maar het moet vooraf wel duidelijk zijn wat er met de uitkomsten gaat gebeuren. Het lijkt ons goed dat externen meegenomen worden en dat er ook apart het gesprek gevoerd wordt met de verschillende sectoren. Echt apart bij wijze van spreken dans, theater nou in ieder geval dat. Dus dat is voor de eerste termijn nu wat we daarvan vinden.

De voorzitter: Dank u wel. Dat zijn duidelijke punten. Nog een reactie vanuit de wethouder?

De heer Van der Linden: Dank. Ik zal het kort houden. Dank voor in ieder geval de overwegend heel positieve toonzetting van uw woordvoeringen. Ook als u zegt niet helemaal of nog niet in te kunnen stemmen met de startnotie als zodanig. Een paar punten. Een aantal van u geeft aan graag aandacht voor duurzaamheid en voor innovatie terug te zien natuurlijk in de uitwerking. Nou dat gaan we zeker doen. De bedoeling is inderdaad dit is een startnotitie. Je start een proces om te komen tot een voorstel voor een Cultuurnota. Belangrijker nog, of net zo belangrijk als de notitie zelf, is de planning die erbij hoort en alle regels die u ziet met te betrekken partijen. Daar hebben we tijd voor nodig. Daar willen we ook alle geluid goed ophalen, zowel van de amateurs als van de makers, als van een aantal mensen die daar wat omheen functioneren. Want dan kun je een gedragen stuk maken. Dan ga je ook de ambitie die we hebben om cultuur voor iedereen waar te maken. Ga je ook laden. Dan komt ook een dilemma op gang. Want een paar van u geven ook aan zich zorgen te maken over de begroting. Een Cultuurnota of een beleidsstuk maak je voor een langere periode. De begroting vul je nooit al die jaren. Ook deze beleidsnota, die nu loopt, heeft op het eind van de periode wel wat minder geld dan dit jaar. Maar het is natuurlijk wel zo dat de ambitie die je kunt formuleren, die kun je formuleren los van het geld wat er is. Maar dat ga je, wil je een succesvolle notaperiode doormaken, natuurlijk nooit helemaal zo doen.

Dus we moeten of bij kadernota of de komende tijd natuurlijk wel goed zien welke ambitie ze waar kunnen maken. Dat kan leiden tot een paar soort discussies. Je kan zeggen wil je ongeveer het zo houden zoals we het nu hebben dan is er wat meer geld nodig, alleen al vanwege inflatiecorrectie. Dat is misschien te doen. Je kan ook zeggen je wil een aantal dingen veel meer en nergens op inboeten. Dan is er veel meer geld nodig en dat is een lastige afweging want er komen best ingewikkelde tijden aan. Als we constateren met elkaar niet nu maar bij kadernota, of bij begrotingsbehandeling, we moeten echt op allerlei manieren bezuinigen of kosten besparen. Dan moet u misschien ook iets aan de ambities doen.

De heer Kleinpaste: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ik zou de wethouder daarbij willen vragen ik snap wat u zegt. Dat als je de ambitie opschroeft daar ook meer geld bij hoort. Betekent dat dat u uiteindelijk een aantal scenario's uitwerkt waarbij we de consequenties daarvan ook duidelijk in kaart hebben zodat we weloverwogen dan een keus kunnen maken of we dat geld eraan willen besteden of niet?

De heer Van der Linden: Kijk dit is de eerste ronde dus ik rond even af. Maar kijk ik kan nu niet voorspellen hoe we eind van dit jaar in de centen zitten en hoe de ambities er precies uitzien. Ik wil een proces doorlopen waar alle ambitie ook in kan doorklinken. Maar ik zie natuurlijk wel op me afkomen, net als u allemaal, dat er best ingewikkelde tijden aankomen. Dus ik denk dat we wel, het emotioneert me nu al. We gaan natuurlijk wel met een stuk komen waarin ook nog wat te kiezen valt. Want anders dan kunt u uw rol niet goed invullen. Dus als we een Cultuurnota voorleggen, kunt u daar ook nog een aantal keuzes in maken die ofwel meer, ofwel hetzelfde, ofwel wat minder middelen met zich meebrengen uiteraard. Laatste opmerking. Eén van u vroeg ook de evaluatie. Kijk dit is eigenlijk een soort halverwege evaluatie. Want de huidige nota loopt tot eind volgend jaar. Inderdaad, het is vooral om te kijken zijn de activiteiten opgepakt. Dat blijven we zo afvinken. Hoe we dan vervolgens vinden hoe al die activiteiten lopen nemen we mee in het proces wat nu loopt. Ik geloof dat de heer De Heer vroeg nog naar de peiling onder betrokkenheid van jongeren. Die wordt nog voor de zomer opgeleverd. Dit was mijn korte reflectie op de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kruger die heeft volgens mij nog een op- en aanmerking.

Mevrouw Kruger: Voorzitter zeker dank u wel. Het gaat even over die financiën toch weer. De wethouder benadrukte dat het een mogelijk lastige afweging gaat worden want we krijgen zware tijden. In zware tijden is juist altijd cultuur zo belangrijk. Cultuur doet een hoop, geeft hoop, doet leven. Zoals ook in de startnotitie al aangegeven wordt kunnen we gaan zoeken naar allerlei andere fondsen en naar overlappings van andere portefeuilles. Ik zou het zo mooi vinden als u toch meer gaat zoeken naar hoe de begroting in elkaar gaat zitten. Dat we inderdaad eens wat meer gaan op die ambitie. Gewoon op de visie van cultuur. Wat is nou eigenlijk cultuur? Wat willen we in Dordt en wat levert het op? Want het kost wel geld maar het levert op zoveel fronten ook zoveel meer op. Wij hebben het al eens gehad over de zorg die het kan ontzorgen wat het oplevert.

Noem alles maar op en zo kan ik een uur nog doorpraten. Zal ik u allen besparen. Ik vraag u oprecht om als u bezig gaat met de begroting om toch het een beetje los te durven laten wat het allemaal gaat kosten. Dan gaan wij wel eens kiezen wat het allemaal moet. Ik denk dat het wel eens mee kan gaan vallen. Juist de cultuursector is heel creatief in het zoeken naar oplossingen om toch waar te maken wat men wil.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder?

De heer Van der Linden: Dank u wel voorzitter. Nee klopt eens. We gaan natuurlijk ook zoeken naar manieren om cultuur te verbinden aan allerlei doelgroepen, maar ook aan andere beleidsterreinen. Daar zijn we ook mee bezig. Zoals u weet verbinden we ook het sociale domein ermee. Dat gaat niet om de grootste bedragen, maar het gaat wel om inspanningen om te kijken hoe kun je die koppeling goed leggen? Daarmee ook weer andere financiële bronnen ontsluiten. Dus dat nemen we mee in het proces en daar komen we ook in stuk op terug. Ja.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel heeft u nog steeds een vraag?

Mevrouw Schnabel: Ja zeker. Ik heb er twee. De eerste vraag is stel er wordt een participatieproces aan verbonden en daaruit komt voort dat er allerlei dingen nodig zijn. Maar er is ook lid als in schaarste. Dus het lijkt een beetje in het participatieproces erover te gaan hoe gaan we met elkaar met de schaarste om? Terwijl we het eigenlijk toch zouden moeten hebben over hoe gaan we om met wat nodig is? Dus vervolgvraag daarin is eigenlijk mocht er meer nodig blijken te zijn, maakt u zich daar dan ook hard voor? Ondanks dat dat budget er misschien niet is?

De heer Van der Linden: Ja dat mag u wel van een wethouder cultuur verwachten. Dat ga ik ook doen. Tegelijk u gaat een begroting vaststellen en daar gaan dingen in aan de orde komen over sociaal domein, over bomen, over verkeersveiligheid en over cultuur. Die afweging gaat u met zijn allen maken. Je maakt een Cultuurnota voor ... we willen eigenlijk tot 2030 gaan. Dat is een lange periode, het gaat een paar jaar goed, het gaat een paar jaar wat minder, het gaat misschien weer goed. Je formuleert een Cultuurnota op de ambities die je hebt met de stad en met cultuur en wat dat voor iedereen in de stad kan betekenen. Dat moet je inderdaad voor zo'n lange periode ook een beetje los kunnen zien van de mogelijkheden die er zijn. Tegelijkertijd bij de begroting moet u wel keuzes maken en die ziet u bij de kadernota op zich afkomen. Dat is natuurlijk een ingewikkelde squeeze, dat snap ik ook. Maar de ambities die moeten we hier goed ophalen omdat we het wel voor een jaar of zes gaan beschrijven we gaan willen met elkaar.

De voorzitter: Oké. Ik wil u voor het laatst nog even het woord geven. Waarom? Ik heb in het begin aangegeven even voorlopig de standpunten en vervolgens gaan we de discussie het debat aan. Ja u mag nog één vraag stellen en dan gaan we echt verder met het debat.

Mevrouw Vol-Van der Holst: Dank u wel voorzitter. Ik blijf toch een beetje haken op die bedragen. Want u zegt ook we gaan een hele zware te tijd tegemoet. Maar dan vind ik het gewoon heel gek om te zien dat de amateurkunst inderdaad moet inboeten. Maar dat het Dordrechts museum, Huis Van Gijn enzovoort die blijven allemaal op niveau of zelfs hoger bedragen krijgen. Ik kan dat gewoon niet rijmen. Het is een technische vraag vermoed ik. Maar wat vindt u daarvan?

De heer Van der Linden: Wat vind ik daarvan? Dit is heel makkelijk, hier heb ik niks van te vinden. Dit is de begroting die u heeft vastgesteld punt. Ik kan zeggen was dat maar anders geweest. U heeft dit vastgesteld. Dit is de begroting hoe die er nu uitziet. Natuurlijk over twee, vier, acht maanden komt er weer een nieuwe regeling voor amateurkunst of niet. Er komt weer energieondersteuning of niet, enzovoort. Die gaat die begroting natuurlijk helpen oplussen of dat gaat tegenvallen. Wat er natuurlijk wel in zit en dat is ook wel het ingewikkelde aan deze begroting. Daar moet je ook die waardendriehoek bij betrekken. Kijk als u nadenkt over de amateurkunst die heeft veel minder geld nodig dan bijvoorbeeld Kunstmin of het museum. Amateurs maken gebruik voor een groot deel van de faciliteiten die we hebben staan van de stenen en de organisatie erin. Maar hebben voor zichzelf wat minder geld nodig. Zelfs al zou je helemaal geen programmering hebben, dan hebben we nog wel een Energiehuis, een Kunstmin en een museum met een depot en een aantal locaties waar ook een enorme organisatie omheen hangt. Dat brengt een aantal kosten met zich mee. Natuurlijk die panden en die organisatie gebruiken we ook om programmering te maken. Er hoort nog iets bij. Want het museum brengt veel kosten met zich mee, maar heeft ook entree. 100.000 bezoekers per jaar, maal een entreprijs dat is natuurlijk ook veel geld. Dus je kan dat niet helemaal met elkaar vergelijken. Een Energiehuis wat een kostbaar pand is. Er zijn dagen lopen er 2.000 kinderen en jongeren in het pand door de dag heen. Die hebben allemaal een cursus of een bijeenkomst of ze volgen een les. De waarde van die lessen is ook in geld uit te drukken. Maar de kosten van het Energiehuis zijn natuurlijk heel groot als gebouw al. Dus het is een beetje appels en peren vergelijken als je die bedragen puur naast elkaar zit. Natuurlijk wil je kunnen programmeren ziet u wel wat er vastgesteld is en op een gegeven moment lopen een aantal budgetten lopen '...'.

De voorzitter: U bent duidelijk mijnheer de wethouder, zeer duidelijk. Graag de discussie nu. Wilt u in dit geval beginnen of is er iemand anders die dan denkt ...

Mevrouw Kruger: Ik zou willen voorstellen dat mevrouw Vol als eerste begint als u dat zou willen. Het is uw laatste commissie en dan kunt u tenminste een volledige woordvoering doen hoeft u niet aan te vullen enzovoort. Dus ik gun u graag de eerste woordvoering.

De voorzitter: Maar liefst niet te emotioneel dan.

Mevrouw Vol-Van der Holst: Jullie denken allemaal dat ik emotioneel ga worden. Nee hoor dat doe ik lekker thuis. De ambities die in de startnotitie staan die kunnen wij zeker ondersteunen. Maar het is alleen inderdaad een stukje geld waar ik nog steeds een beetje last van heb. De Cultuurnota. We vinden dus dat er te weinig wordt geïnvesteerd in de kleine kunsten. De subsidie wordt dus gehalveerd en dat doet zeer. Even kijken hoor want ik heb net het antwoord gekregen op het Dordrechts museum dus dat kan ik eruit laten. In de ambitie, beschreven in de keynote, de waarde van cultuur in de presentatie van 18 april waarbij beleving van cultuur als groot goed omschreven staat. Die komt daarmee dus echt onder druk te staan denken wij. We denken echt dat die begroting heel belangrijk is voor de kleinkunst. Die andere vragen heb ik al aan u gesteld. Dus bij deze nog een keer over de duurzaamheid en over de subsidie mogelijkheden maar daar had u al iets over gezegd. Even denken hoor. Nee dat was hem eigenlijk dank u wel.

De voorzitter: Dank. Ik kijk even verder. Mevrouw Kruger?

Mevrouw Kruger: Oké dank u wel. Waarde van kunst en cultuur worden vaak tegen geld afgezet. Dat is een groot spanningsveld dat hoorden we net ook al. Je hebt geld nodig om het te laten maken. Tegelijkertijd is wat het ook geeft geluk, vrijheid, ontspanning, nieuwsgierigheid, verbinding en dat is niet altijd de geld uit te drukken. Wat voor visie hebben we nou nodig voor deze stad? Wat voor stad willen we zijn? Willen we een culturele stad zijn? Daarbij zijn uiteraard goede uitgangspunten belangrijk die nu aangegeven worden en waarbij wij enkele opmerkingen willen maken. Cultuur voor en door iedereen. Uiteraard is dat nodig. Maar eerste vraag kan iedereen er wel bij? We spreken over inclusie, maar is dit ook voor iedereen zo aantrekkelijk? Houden we rekening met mensen bijvoorbeeld die mindervalide zijn? Veilig naar een concert kunnen gaan of een evenement kunnen bijwonen. We vragen dan ook dat daar in het nieuwe cultuurbeleid rekening mee gehouden wordt. Even kort voorbeeld. In een regel voor evenementen staat dat een looppad 110 centimeter moet zijn. Zelfs een eenvoudige rolstoel zal er al moeite hebben om daarin te keren. Bijvoorbeeld een nooduitgang bij een vluchtroute, 85 centimeter, een rolstoel is al vaak 90 centimeter. Dus het zou mooi zijn wanneer ons nieuwe cultuurbeleid getoetst wordt aan het VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap. Of nog eenvoudiger, het boekje van Marianne Dijkshoorn Maak je evenement toegankelijk voor iedereen bestuderen. Daar staan hele handige tips in en nog beter vraag het de mensen met een beperking zelf wat ze nodig hebben ten aanzien van geluid, licht en beweegruimte. Dan het vergroten van de aantrekkelijkheid en levendigheid van de stad. Daar heb je een goeie culturele infrastructuur voor nodig. Aantrekkelijk voor de eigen inwoners. Van onze stad maar ook voor de bezoekers. In de ogen van GroenLinks moeten we gebruik maken van wat Dordrecht al te bieden heeft. Voor de geschiedenis en deze doortrekken naar het heden. Cultuur moet je ervaren, moet je proeven, moet je leven. De grote vraag is hoe we kunst en cultuur de ruimte kunnen geven om te ontstaan. Hoe kunnen we makers de ruimte geven zonder aan banden te leggen door beperkende regelgeving. Bijvoorbeeld muziek in de openbare ruimte. Er is beleid, vergunningen, optreden als straatmuzikant. Maar mijn vraag is, onze vraag is kunnen we dit nog eens een keer tegen het licht houden? Mogelijk zijn die regels niet helemaal bekend. Of misschien te rigide, want veel straatmuziek kom ik sinds dat aan banden gelegd is niet meer tegen. Kunst in de openbare ruimte. Hiervoor hoorden we in het verleden de percentageregeling. Hoe gaan we bijvoorbeeld ervoor zorgen dat de gemeente en het bedrijfsleven samen een matchingsfonds voor cultuur ontwikkelen? Het zou mooi zijn wanneer we deze weer terug kunnen brengen. Een vraag aan het college is ook dan deze mee te nemen in de ontwikkeling naar de nieuwe nota. Wanneer de wethouder dit toezegt, hoeven we niet met een motie te komen. Tijdens corona hebben we via Teams een geweldige presentatie gehad van dokter Knol en mevrouw Marisa Monsanto, twee externe deskundigen. Zij gaven beiden aan dat we ons moeten richten op Dordrecht, maar vooral ook in de samenwerking in de regio. Samenwerken met bijvoorbeeld Rotterdam. Van elkaar leren. Zo heeft Rotterdam bijvoorbeeld een potje geld voor podiumkunsten waarvan professionele makers gebruik kunnen maken. We hoeven niet altijd zelf het wiel uit te vinden. Het is net als bij alle andere domeinen. Alleen ga je misschien sneller, maar met elkaar kom je verder. Deze vorm van samenwerking komt ons inziens nog niet goed uit de verf. Tot slot voorzitter, toekomstbestendige cultuursector. Dit wordt mooi omschreven onder andere ook weer als wisselwerking tussen cultuur en andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Door de budgetten uit andere beleidsterreinen in te zetten voor de maatschappelijke en economische waarde van cultuur, kan de cultuursector ook sterker worden. Hier komt bijvoorbeeld weer die percentregeling om de hoek kijken. Investeren in een cultureel programma. We hebben al aardig wat, waarbij we vooral oud en jong geschiedenis met heden met elkaar verbinden. Ik noem er een paar. Bijvoorbeeld het museum, Take pART, Popcentrale is een broedplaats voor de jeugd. Lucien Fort bijvoorbeeld de DJ die heeft zich daaraan verbonden. Big Rivers is voor de hele stad. We hadden de Boulevard of Dance voor jongeren. Daartegenover stond bijvoorbeeld de klassieke festivals als Cello. We hebben Wantijpop, de maandagavonden. Hoe gaan we dan ook nog bekendheid geven aan al de bestaande en de te ontwikkelen cultuurbelevingen. Gevestigde evenementen worden snel herkend en trekken redelijk vanzelf een groot publiek. Toch is er een grote behoefte aan een breder publiek, betere marketing. In het buitenland doen we het goed. Maar voor de eigen stad en regio kan er wat ons betreft best wat meer enthousiasme bij. De stad moet vanaf het station, als je met de trein komt, uitademen dat we een culturele stad zijn en dat er veel valt te beleven. Voor zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor de tips en trucs, maar ook zeker feiten en cijfers die genoemd zijn. Wie kan ik het woord geven? Mevrouw Lammens van VVD.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Dank u wel voorzitter. De startnotitie de kracht van cultuur benadrukt het belang van kunst en cultuur in de ontwikkeling en aantrekkelijkheid van de stad. Het is goed om te zien dat de startnotitie deze waarde erkent en blijft investeren in de culturele programmering. De tweeledige relatie tussen behoefte en aanbod is inderdaad cruciaal voor een boeiend culturele sector. Een sterke culturele infrastructuur en interessante programmering trekken niet alleen bewoners en bedrijven aan, maar maken de stad ook aantrekkelijker voor bezoekers van buitenaf. Dit kan op zijn beurt meer bijdragen aan de economie van de stad door het genereren van inkomsten van lokale bedrijven. Het is belangrijk om deze investeringen voort te zetten. Al met al is het stimuleren van de kunst en cultuur in de stad een waardevolle investering die niet alleen bijdraagt aan de esthetiek en levendigheid van de stad, maar ook aan haar economische en sociale ontwikkeling. Bij de programmering van cultuur is inclusief en diversiteit een belangrijk punt. Maar wat ons betreft mogen jongeren daar toch ook nog wat meer aandacht krijgen. Door de cultuur nog meer te centraliseren, zoals bijvoorbeeld in het Energiehuis, zouden we de energiekosten beter kunnen beheren. Wat in hoeverre zijn de duurzaamheid en energiekosten meegenomen in deze notitie? Door de centralisering van meerdere culturele activiteiten kunnen deze met elkaar versterken en ook door meer mensen in het Energiehuis zou de horeca ook een stijgende lijn kunnen krijgen. Het zou onverstandig zijn om de programmering te veel te versnipperen maar juist centraal georganiseerd zodat zoveel mogelijk mensen kunnen genieten van onze cultuur. We geven de wethouder mee dan ook het oog te moeten houden voor deze groep inwoners die wil genieten van ...

De heer Kleinpaste: Voorzitter?

De voorzitter: Daar zat ik op te wachten. De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ik zit even na te denken dat versnipperen waar u het over heeft en dat meer centraliseren. Daar hik ik een beetje tegenaan in die zin dat volgens mij de charme van de stad ook is dat je op tal van plekken culturele activiteiten en evenementjes vindt die passen bij de doelgroep en bij de mensen die daar juist heel graag naartoe willen komen. Dus waarom zou je die versnippering tegen willen gaan?

De voorzitter: Mevrouw Lammens?

Mevrouw Lammens-Oostdijk: We hebben momenteel best wat problemen met energie en als je dan overal verschillende panden moet hebben, dan kan je het misschien beter in één pand warm stoken dat je het overal kan hebben. Als je in het Energiehuis meer dingen doet, dan dat je overal panden hebt moet verwarmen. Daar veel kosten aan hebt.

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Het gaat wat u betreft dus echt om de cultuur die in panden plaatsvinden. Dus in de buitenlucht is gelukkig versnipperd nog veel mogelijk. Dat stemt mij al een beetje tevreden. Ik weet verder niet of die centralisatie echt dat gaat opleveren wat u beoogt maar ik denk er even over na.

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Het zou mooi zijn als ze elkaar kunnen versterken. Voorzitter het zou beter zijn als mensen ook elkaar kunnen versterken.

Mevrouw Schnabel: Zou ik nog een vraag mogen stellen? U gaf net aan dat het handig zou zijn in verband met de stookkosten dat alles dan op één plek dus zoals bijvoorbeeld het Energiehuis. Nou is dat heel lastig want heel veel mensen willen, ook veel makers willen gebruik maken van het Energiehuis. Het Energiehuis staat heel vaak leeg. Maar de kosten vervolgens om van dat Energiehuis gebruik te maken zijn zo hoog dat dat niet kan. Hebben jullie daar als partij ook een visie op?

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Als een ruimte leegstaat, levert het ook geen geld op. Dus misschien is het toch beter dat het Energiehuis de directie daarvan daar eens goed naar gaat kijken. Het heeft natuurlijk geen zin om een pand te verwarmen wat leeg staat. Dus dan is het beter om het toch denk ik anders te verhuren. Ik denk dat de directie daar goed naar moet kijken.

De voorzitter: Was u klaar met uw woordvoering?

Mevrouw Kruger: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter mag ik nog één verduidelijkende vraag stellen aan mevrouw Lammens? Bedoelt u ook ... want ik zit ook te praktiseren over dat centraliseren. Want ik kan daar de heer Kleinpaste wel gelijk in geven. Er zijn meer plekken en niet alleen het Energiehuis hier in het centrum. Maar bedoelt u ook misschien dat er gewoon meer nog kan en moet gebeuren in het Energiehuis.

Ik zit bijvoorbeeld ook wel eens te denken overdag zou je, dat verzin ik nu ter plekke hoor, eens een keer in de week een soort marktje kunnen houden in de gangen. Zodat het Energiehuis meer bekend wordt. Je kan van alles verzinnen, maar dat er dus meer gaat gebeuren. Dat het echt ook een Energiehuis wordt.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Ja absoluut. Ook bijvoorbeeld dat de knutselclub die kan een decor maken voor de toneelvereniging. Dat soort dingen dat ze gewoon meer met elkaar gaan doen dat het echt gaat bruisen Het Energiehuis. Dat missen we nu gewoon. Als je 's avonds langskomt zit er bijna niemand in het restaurant. Maar als er gewoon veel meer georganiseerd wordt daar dan zou dat toch wel heel leuk zijn.

De voorzitter: Duidelijk. Wie het woord? De heer Wringer van Beter Voor Dordt.

De heer Wringer: Dank voorzitter. Ik maak het niet al te lang. In aanvulling van het eerste stuk waar we al hebben gezegd dat we het belangrijk vinden dat alle betrokken partijen aan de voorkant worden meegenomen. De evaluatie onder jongeren voor cultuur is volgens de wethouder voor de zomer afgerond. Maar als partij met het jongste commissielid had de wethouder ook bij ons kunnen aankloppen. We hebben wat ideeën bij hen opgehaald en willen deze meegeven aan het college. Dus deze ideeën komen van jongeren. Zij willen graag meer cultuur en dans voor jongeren. Een betaalbaar Lepeltje Lepeltje festival want dat is best duur als je daar veel eten en drinken. Op jongeren gericht Street Art Festival. Vaker evenementen zoals Wantijpop, misschien een speciale jongere editie die betaalbaarder is. Meer uitgaansplekken voor jongeren in de stad. Tijdens Koningsdag een compacte Big Rivers editie met livemuziek en podiums door de stad, of gewoon de Dance Tour terug. Meer feesten in locaties als Bibelot, Kazerne, Dolhuis et cetera voor dertien tot zeventien en achttien tot vijfentwintigjarige jongeren. Een dance vloer in de stad waar je kan oefenen met dansen en breakdansen Frankrijk stijl. Geen idee wat dat betekent maar blijkbaar doen ze dat in Frankrijk.

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ik gaf niet aan te willen interrumpen maar dat ik straks wel wilde reageren.

De voorzitter: Mijn excuses dan. Gaat u verder hoor.

De heer Wringer: Dat was het.

De voorzitter: O dat was het oké. Mijnheer Kleinpaste dan kunt u uw woordvoering ...

De heer Kleinpaste: Dank u wel. Ik ga geen altijd uitgebreide bespiegelingen over de cultuur houden omdat we met een startnotitie te maken hebben en er ongetwijfeld heel veel in de stad gaat worden op gehaald. Ik ben wel blij met het pleidooi van de heer Wringer om vooral te kijken naar dat wat jongeren beweegt. Omdat ik echt vind dat jongeren er in deze stad wat bekaaid vanaf komen. Dus daar deel ik wel dat wat Beter Voor Dordt ook aangeeft. Zelf hikt Gewoon Dordt er in ieder geval ook wel vaak tegenaan dat er ook cultuurevenementen zijn die relatief veel geld kosten waarbij we ons echt afvragen of de effecten daarvan voor het Dordtse dan wel zo heel erg groot zijn. Dan denken wij bijvoorbeeld aan het Bachfestival waar veel geld naartoe gaat voor volgens ons een niet al te breed publiek.

Terwijl we eigenlijk heel erg ook zoeken naar mogelijkheden om heel veel bruisende activiteiten en goeie activiteiten te hebben voor iedereen die in Dordrecht leeft, woont, werkt en daar zijn vertier zoekt.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter ik hoorde de heer Kleinpaste dat zo zeggen over het Bachfestival. Ik snap wel waar het vandaan komt, omdat je wat meer voor anderen wil. Tegelijkertijd geeft deze startnotitie aan dat cultuur voor iedereen is. Bachfestival bedient natuurlijk wel een heel andere bevolkingsgroep dan wat u alternatief voorstelt. Wij zouden het toch ook wel mooi vinden niet alleen te kijken naar de aantallen die je bedient, maar ook gewoon de breedte van de groepen die je daarin bedient. Dan vind ik een Bachfestival van dat soort festivals of evenementen hebben we niet heel veel in Dordrecht. Dus ik vind niet dat we ook vanuit de breedte daar toch wat zuinig op moeten zijn.

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Voorzitter als u mij in mijn hart kijkt. Ik bezoek met bijzonder veel genoeg en heel erg graag het Bachfestival. Ik zou dat ook doen als ik twee keer zoveel voor het kaartje zou moeten betalen. Dus ik vind nog steeds dat we qua overheidsbudget behoorlijk wat geld uitgeven voor een relatief klein publiek waarvan ik vermoed dat ze zelf ook wel meer voor deze cultuurbeleving zouden om hebben. Dus dat is eigenlijk wat ik daarmee mee wil geven. Omdat ik vind dat, de wethouder zei ook we komen misschien ook in schaarsere tijden terecht, je iedere euro maar één keer kunt uitgeven. Je dat dan wil doen met een zo optimaal mogelijk effect voor zoveel mogelijk mensen in die stad. Daarin verhoudt het Bachfestival zich in mijn ogen wat anders dan bijvoorbeeld geld dat je uitgeeft aan Big Rivers ik noem maar een andere zijstraat. Dus dat is eigenlijk een beetje wat ik mee wou geven in dit aspect van kijken naar die cultuur. Verder hoop ik dat we heel veel verstandige dingen ook uit de sector zelf gaan ophalen om die kredietnota te vullen.

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter ook nog even voortbordurend op het Bachfestival. De heer Van der Kruijff heeft het al enigszins aangegeven. Want dat staat ook in de startnotitie dat niet alles altijd voor iedereen hoeft te zijn. Dat er ook best specifieke dingen kunnen gebeuren. Maar ik wil toch aan de heer Kleinpaste vragen. Stel nou dat zo'n Bachfestival niet de prijzen kan vragen zodat de investering wat meer nog terug zou komen. Zou u dan de keuze durven maken om te zeggen dan moeten we dat maar niet meer doen? Want ik bedoel het is toch aan een festival zelf ook hoe de toegangsprijzen zijn. Ook om mensen nog te laten komen.

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Dat is inderdaad aan het festival zelf aan de organisatie van dat Bachfestival. Ultimo zou ik me best kunnen voorstellen dat je uiteindelijk ook tot een besluit zou kunnen komen waarbij dat Bachfestival het niet redt omdat je ook geld wil uitgeven aan nieuwe cultuurdragers, aan nieuwe elementen en je het geld mee kunt uitgeven. Dus het is voor mij geen vanzelfsprekendheid dat we het Bachfestival altijd maar vrijwaren van het risico dat ze een keer met opheffen worden bedreigd. Je ziet andere dingen ook wel eens vertrekken uit de stad. Komen nieuwe dingen voor terug. Dus soms is het ook Kill Your Darlings.

De voorzitter: Duidelijk. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel voorzitter. Als aanvulling wil ik eigenlijk alleen heel kort onderstrepen wat de heer Wringer van Beter Voor Dordt zei. Dat als we verdergaan met deze startnotitie er aandacht mag zijn voor de jongeren. Dat horen we denk ik allemaal. Dus dat wil ik wel even aangeven dat wij dat ook heel graag onderstrepen en dat heel graag terugzien. Natuurlijk als beoefenaar van amateurkunst vind ik dat natuurlijk ook fantastisch en we moeten daar gewoon aandacht aan geven maar dat is gewoon persoonlijke voorkeur.

De voorzitter: Dank u wel. De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter dank in de eerste instantie voor de coulance van de technische vragen die zijn gesteld. In dit geval waren ze door de heel beperkte tijd in de vorige commissie ook wel nodig om oordeel te vormen voor mij en een aantal collega-raadsleden. Dus dank daarvoor. Ik ga ervan uit dat ook het resultaat van de enquête dan ook wordt gedeeld met de raad. Wat betreft dit bespreekstuk. Goed om te horen van de wethouder zojuist ook dat er in de uiteindelijke Cultuurnota ook nog wat te kiezen valt qua scenario's en qua verschillende investeringen als ik dat goed heb begrepen. Dat wachten dan ook heel graag af. Wij zouden natuurlijk ook heel graag zien dat de zakken van cultuur net zo diep zijn als de wensen van deze raad. Maar we begrijpen dat er financiële keuzes en ook beperkingen zijn. We zijn echt heel trots als ChristenUnie SGP op ons culturele aanbod in onze stad. Zowel de grote als de kleine uitingen. We zien ook uit naar de uitwerking, zodat er van Wielwijk tot Stadspolders en van Krispijn tot Dubbeldam kan worden genoten van al die mooie cultuur in onze stad. Wat ons betreft laten we met dit financiële plaatje en deze uitgangspunten vooral aan de slag gaan en we zien uit naar het resultaat. Dank u wel.

De voorzitter: Keurig dank u wel. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. We hebben net natuurlijk al aangegeven wat we ervan vonden. In de startnotitie staat dat we een sterke economische en maatschappelijke stad willen zijn. Dat we graag mensen van buitenaf aan willen trekken naar onze stad. Zeven miljoen op de begroting is dan ontzettend weinig. Zeker ook gezien het feit dat het budget voor projecten verminderd is zoals we vorige week ook aangaven. Dus dat betekent feitelijk dat veel makers in Dordrecht ook gewoon veel minder projecten kunnen maken en dat er dus feitelijk ook veel minder is om te zien.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Even een vraag ik ben niet een kenner, maar in de beeldvormende sessie kwam de expert ons juist vertellen dat zeven miljoen voor de start van onze omvang behoorlijk veel is. Nu zegt u dat is weinig waar baseert u dat dan op?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel voorzitter. Dat baseer ik op bij de begroting die bij de stukken aanwezig zit, zit dat er bijvoorbeeld een ton is nu vanaf 2025 per jaar voor bijvoorbeeld de projecten. Er gaat natuurlijk ook een groot gedeelte naar andere dingen. Dat is heel fijn. Maar voor de projecten en dan hebben we het met name wat ik net aangaf over het aantrekken voor mensen van buitenaf ook makers. Is een ton heel weinig als je daar verschillende projecten mee wil subsidiëren. Dus in die zin wil ik aangeven dat het belangrijk zou zijn om gewoon meer te investeren. Ook omdat je het makersklimaat wil verstevigen en omdat het belangrijk is dat makers betaald worden. Dat ze ateliers kunnen betalen en daarnaast ook gebruik kunnen maken van leegstaande panden. Dus we hadden het net ...

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ik kan best eigenlijk meevoelen in het pleidooi van mevrouw Schnabel die hier houdt. Mijn praktische vraag is dat of bij de kadernota vanuit de PvdA een voorstel komt om daar extra budget voor te gaan uittrekken?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel voorzitter. Gaan we inderdaad zeker over nadenken om daarnaar te kijken. Wat we graag nog mee willen geven als laatste is om lokale makers te blijven steunen en om te kijken naar hoe ze samen kunnen komen. Dus inderdaad ook steun bij elkaar te kunnen vinden in de zin van dat het ook gefaciliteerd kan worden door de gemeente. Dus dat is ...

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Nog even een kleine aanvullende vraag daarop. Want we hebben ook een organisatie als DOOR waar volgens mij heel veel kunstenaars juist ook elkaar kunnen treffen en met elkaar omgaan en elkaar ook heel erg positief inspireren.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Schnabel: Dat is zeker zo. Dat is inderdaad niet zo'n grote groep. Er zijn natuurlijk veel meer verschillende makers. Indoor zitten toch veel beeldend kunstenaars. Als we kijken naar het hele veld dan zien we natuurlijk naast beeldende kunstenaars ook veel theatermakers, dansmakers. Die zitten natuurlijk niet allemaal in DOOR. DOOR vraagt ook natuurlijk geld voor ateliers en er is beperkt ruimte. Dus niet iedereen kan daar gewoon praktisch samenkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kruger, niet? Dan de heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel voorzitter. Eén van de uitgangspunten die hebben we volgens mij allemaal onderschreven is dat er gewoon breed gekeken moet worden naar doelgroepen en aanbod. Dat gaat gedaan worden. We hebben al veel voorschotjes gehoord vanavond van de collega's hier in de zaal. Van jongeren sluiten we ons bij aan. Aandacht voor mensen met een handicap sluiten we ons bij aan. Of het nou gaat over Bach of over dance Franse stijl. We denken dat geeft de breedte goed aan die je zoekt met elkaar. Tegelijkertijd voel je natuurlijk wel ergens de budgettaire druk die erachter zit. Kunnen we ons dat allemaal wel veroorloven? Die voelen we allemaal. Tegelijkertijd denk ik, ik draai al een tijdje mee in de raad en ik weet bij cultuur dat er niet altijd evenveel structureel geld is. Maar dat een heel aantal projecten vooral, waar mevrouw Schnabel het over had, steeds incidenteel gefinancierd wordt. Als je in de begroting kijkt zie je dus die bedragen heel hard naar beneden gaan. Tegelijkertijd heb ik de afgelopen jaren steeds gezien dat het incidentele geld er vaak wel komt. Misschien soms iets meer dan je wil, dat niet zo vaak, meestal ietsje minder dan je wil. Maar het komt er vaak wel. Ook de afgelopen jaren voor de mijlpalenprogramma's die we hebben gehad. Voor alle speciale evenementen die we hebben gedaan ook de afgelopen periode. Dus dat geld is er wel steeds gekomen. Dat is denk ik een opdracht aan ons allen omdat bij de kadernota gewoon goed af te wegen met alle andere dingen ook. Ik wil me wel aansluiten bij het pleidooi ook van mevrouw Vol voor amateurkunst. Die zijn natuurlijk minder georganiseerd. Al hebben we wel een platform met elkaar georganiseerd, als het goed is daarin vertegenwoordigd zijn. Maar het is wel heel belangrijk. Ik zou ook graag zien dat zij ook in de participatie ook wel goed meegenomen kunnen worden. Vooral wat ik de wethouder net in zijn beantwoording ook hoorde zeggen hoe we ook amateurkunst kunnen laten gebruikmaken en voordeel hebben van de voorzieningen die we in deze stad hebben. Ook in de stenen en in de ruimtes en wellicht ook in het personeel wat af en toe wat kan helpen de mensen. Daar dan toch ook nog een laatste vraag bij want voor je weet hebben we het alleen maar over geld. Als in de participatie de gesprekken aangegaan wordt en dat gaat allemaal gaan gebeuren. Om ook aan alle participanten te vragen niet alleen van wat heb je nodig aan geld, want subsidie zal iedereen ongetwijfeld helpen. Maar wellicht ook aan faciliteiten aan hulp. Hoe je dingen makkelijker kunt maken of hoe je ruimte ter beschikking kunnen stellen die we al hebben en die wellicht voor hen ook bruikbaar zijn. Ik denk als je op die manier de participatie ingaat, hoeven wij nu niet heel veel kaders extra mee te geven. Zijn we vooral heel erg benieuwd naar wat daar uitkomt en dat komt later. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Gündogdu van Op ons Eiland. Volgens mij ben ik de enige die uw naam goed uitspreekt.

De heer Gündogdu: Bijna. Voorzitter dank u wel. Grapje. Voorzitter dank u wel. Ik heb zojuist mijn reactie gegeven namens Op ons Eiland. We zijn zeker positief over deze startnotitie. Wel even een aandachtspunt. Dat is mede naar aanleiding ook van de commissie hiervoor voorzitter. We weten allemaal dat ze in het verleden en misschien nog steeds zeg maar het idee ontstaan is dat cultuur en cultuuruitingen voor een aantal of een happy few is. Terwijl dat zeker niet het geval is, maar dat beeld is er nog steeds. Waar ik de aandacht voor wil vestigen zowel van het college als deze commissie, is dat heel veel cultuuruitingen die kunnen mede mogelijk gemaakt worden door subsidies. We zien dat ook en we lezen dat ook weer terug.

In dat kader is het natuurlijk een intrinsieke motivatie om juist die mensen die culturele uitingen willen verzorgen, om hen juist die talent te laten zien. Dat hoeft niet altijd in geld uitgedrukt te worden. Natuurlijk we smijten er heel veel miljoenen tegenaan en daar is niks mis mee. Waar ik wel de aandacht voor wil vestigen van het college ook in de uitwerking van deze van deze startnotitie is hoe maken wij nou inzichtelijk wat voor doelstelling wij initieel hadden en wat er nou uit die Cultuurnota naar voren is gekomen? Dus concreet wil niet zeggen dat het SMART geformuleerd zou moeten zijn de doelstelling, want dat is heel moeilijk, denk ik te meten. Maar er is natuurlijk wel aan ons gelegen om die miljoenen die wij besteden wel goed achteraf te kunnen controleren of dat goed is besteed en of daar onze stad zijn voordeel aan heeft gehad. Dus dat is wat ik zeker wil meegeven aan het college.

Mevrouw Kruger: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Het voordeel wat een stad eraan heeft dat vind ik ook. Hoe ziet u dat voordeel wat een stad eraan heeft. Is dat de bekende spin-off zoals we dat altijd noemen? Of hoe ziet u het voordeel van de stad?

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter ik kan er heel uitgebreid op ingaan, laat ik het proberen kort te houden. We kennen bijvoorbeeld zoiets als maatschappelijke business cases waarvan je eigenlijk op voorhand niet weet of dat nou heel SMART te formuleren is. Maar wat ik probeer te zeggen is we hebben zojuist bijvoorbeeld input van jongeren gehoord. In hoeverre is het mogelijk met de huidige begroting of huidige budget met de kanttekening dat het best spannend wordt de komende jaren met deze cultuurbegroting. Hoe kunnen we er nou voor zorgen dat juist datgene wat we nu nog niet aanbieden, dat we daar die mogelijkheid voor creëren. Dus een stukje spin-off en dat we kunnen zeggen van hé luister eens, wij hebben ondanks de moeilijke tijden en de financiële beperkingen erin geslaagd om goeie dingen te doen in deze stad. Maar die goeie dingen hoe formuleren we dat? Hoe controleren we dat? Dat is even zeg maar waar ik naar aan het zoeken ben. Want een groot deel van ons budget is al gelabeld en is niet vrij besteedbaar.

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Momenteel komen er in Dordrecht zijn er heel weinig dingen voor jongeren. Onze jongeren trekken heel veel weg naar Breda en Rotterdam. Ze verhuizen dus ook naar Rotterdam en Breda. Ze blijven ook vaak in andere steden, dus ze komen ook niet snel terug. Dus zodra we deze jongeren kwijt zijn, zijn we ze vaak kwijt. Als we meer dingen in de stad hebben zoals evenementen, beter uitgaansgelegenheid. Blijven de jongeren beter in de stad en hebben wij dus heel veel voordelen aan jongeren.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Mevrouw Lammens heeft mij volledig aan haar zijde. Helemaal mee eens. Maar wat ik wilde zeggen is ik zou toch wel willen meten op enig moment en ik weet niet of dat kan, maar dat is de rol die ik wil opnemen. Dat ik zeg oké die jongeren die we zo belangrijk vinden voor de toekomst van dit eiland, die hebben we met deze programmering weten te behouden voor deze stad.

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Ik zou graag een antwoord willen geven op zijn vraag. Er zijn momenteel komen meer huisvesting mogelijkheden voor jongeren. Dus het zou fijn zijn dat ze dan ook uit kunnen gaan in Dordrecht. Er komen 450 woningen aan de achterkant van het station. Er zijn meer woningen bij Leerpark. Dus we moeten die jongeren gewoon een kans geven hier in Dordrecht om ook hier zich te kunnen vermaken. Daar kunnen de ondernemers zich ook van profijt trekken.

De heer Gündogdu: Ik ben het volledig mee eens. Zeker.

De voorzitter: Oké dank u wel. Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter ik was zo eager om wat te zeggen. Ik bedoel we kunnen het allemaal meten in één en één is twee of drie of vier of vijf. Maar wat dacht u van gewoon heel veel blije gezichtjes. Door de stad heel veel gelukkige mensen in de stad en minder straatvuil, omdat we het allemaal meer naar ons zin hebben. Dat kan je ook meten. Ik denk dat dat nog veel belangrijker is als één en één is vijf.

De heer Gündogdu: Mevrouw Kruger helemaal mee eens ook gevoel is te meten. Daar is op zich niks mis mee.

De voorzitter: Hebben wij een nieuwe voorzitter?

De heer Gündogdu: Sorry.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter mag ik nog ...?

De voorzitter: Mevrouw Kruger die vroeg wat, u geeft daar reactie op. Daarna mevrouw Schnabel.

De heer Gündogdu: Ik wilde alleen maar aangeven richting mevrouw Kruger dat inderdaad gevoel is ook zeker te meten. Maar het is met name zeg maar ook in het kader we hebben beperkt middelen. We hebben heel veel vraag naar subsidies. We moeten dus keuzes maken. Welke keuzes maken we waarvan we denken dit is nou die eigenheid van de stad en de vraag vanuit deze stad daar hebben we nou kunnen inspelen.

De voorzitter: Top dank u wel. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Vaak is cultuur natuurlijk wel gewoon te meten als in het is een ambacht. Er wordt vaak over gedacht ... en dat is natuurlijk ook wat mevrouw Kruger zegt, je kunt het meten aan het gevoel dat het losmaakt. Wat zowel positief als negatief kan zijn. Het kan alle twee kwalitatief goed zijn, maar misschien is het goed om daar wel gewoon criteria voor te ontwikkelen. Het is een ambacht mensen die volgen daar een opleiding voor. Mensen krijgen daar les in. Dus dat wil ik ook aangeven dat dat wel te meten is.

De voorzitter: Oké dank u wel.

De heer De Heer: Voorzitter.

De voorzitter: Wilt u daar nog op reageren mijnheer Gündogdu? Is het aanvullend mijnheer De Heer?

De heer De Heer: Een vraag eigenlijk aan de heer Gündogdu.

De voorzitter: Nee maar mevrouw Schnabel die vroeg wat.

De heer Gündogdu: Zal ik daar nog op reageren? Mevrouw Schnabel helemaal mee eens. Kijk waar ik me zorgen om maak is dat bijvoorbeeld op het moment dat er een incidenteel aanvraag komt voor een misschien wel heel interessant evenement, daar is dan bijna bijvoorbeeld geen ruimte voor. Dat wil ik er ook mee proberen te zeggen hoe meten we nou iets wat succesvol is? Ik ben ook zeer zeker cultureel geëngageerd, maar ik wil op enig moment ook kunnen vergelijken. Van dit is nou wat Dordts eigenheid weerspiegelt en heeft die meerwaarde. Dat is waar ik probeer naar te zoeken.

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij hebben we een nieuwe volksdanser binnenkort. De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter dank u wel. Een vraag aan de heer Gündogdu u had het ook over de meetbaarheid van dat succes van cultuur, ook in deze stad, ook waar mevrouw Kruger het over had. Tegelijkertijd is één van de uitgangspunten het vergroten van de aantrekkelijkheid en de levendigheid in de stad. Dat is volgens mij ook waar we succes wel aan kunnen ophangen. Dan wordt er een heel duidelijke aantal cijfers gedeeld dat we in de afgelopen jaren van plaats 30 naar plaats 7 zijn gedaald, maar in dit geval dus gestegen. Dus we doen het heel goed. Zou dat niet een maatstaf zijn waar de heer Gündogdu ook naar kan kijken en hoe ziet hij dat voor de komende jaren?

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Bedankt voor deze vraag. Nu weet ik vanuit het verleden dat er heel veel is geïnvesteerd de afgelopen jaren in cultuur. Dat heeft mede ertoe geleid dat we juist lager zijn gekomen of hoger hoe je het maar wil interpreteren. Maar het wordt nu pas spannend. Als ik ook de wethouder goed heb beluisterd en dit document goed heb gelezen. We hebben te maken met redelijk beperkte middelen waar weinig speelruimte in zit. Vandaar dat ik dus ook dit inbreng en graag jullie ook aankijk. Misschien ook straks de wethouder wil reageren. Met daarbij de vraag wanneer zijn we eigenlijk tevreden met dat aanbod?

Mevrouw Kruger: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Even de vraag aan de heer Gündogdu. Hoe komt u erbij dat we de laatste jaren zo veel geïnvesteerd hebben in cultuur en kunst? Heel veel tijd geleden heel veel in stenen. Maar we zouden de beweging gaan maken naar meer investeren in gewoon de programmering. En wordt wel gezegd zeven miljoen is hartstikke veel vergeleken bij sommige andere steden. Wat hebben we daarmee te maken? Wij willen gewoon een goeie cultuur neerzetten, kunst en cultuur en dan als er tien miljoen moet zijn dan moeten we dat gewoon gaan vinden.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Van harte zou ik zeggen mevrouw Kruger. Maar cultuur bestaat uit twee hele belangrijke facetten. Dat is de hardware en de software. We hebben de afgelopen jaren heel veel geïnvesteerd in hardware en in wat mindere mate in de software. Dus wat mij betreft zou er zoveel mogelijk geld richting cultuur moeten gaan want dat geeft ook een stukje ontwikkeling aan jongeren, ouderen, senioren noem maar op, in de wijken zeker belangrijk. Maar ja dit wil niet zeggen dat we zeg maar de afgelopen jaren bijna niks hebben gedaan. We hebben behoorlijk veel geïnvesteerd.

Mevrouw Kruger: We hebben zeventienduizend euro uitgegeven aan een stadsdichter.

De voorzitter: Dank u wel. Gezien de tijd. Ik zie nog twee partijen die dus nog geen woordvoering hebben gehad. U wilt ... De heer Portier die stak eerder de vinger dus de heer Portier.

De heer Portier: Er is al heel veel gezegd onder andere over het feit dat we gewoon moeten begroten wat nodig is. Ik wil één opmerking maken of dat cultuur zo ontspannen moet zijn, blije gezichten op moeten leveren, iedereen vrolijk moet maken. Ik denk dat er ook ruimte moet zijn en ook letterlijk ruimtes beschikbaar moeten zijn voor cultuur die controverser oproept boos maakt. Mensen tot nadenken aanzet. Waarbij ook de programma's en de thema's niet van bovenaf bedacht worden, maar van onderop en daar wil ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter even kleine vraag aan de heer Portier. Een hele mooie aanvulling. Want juist ook dat, de ontlading die het kan geven door je eens boos te maken, te verwonderen en dat soort dingen. Die werken toch volgens mij ook erg ontspannend.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Portier.

De heer Portier: Op deze ontspannen noot zal ik maar zeggen zal ik dan dit willen beëindigen.

De voorzitter: De heer Stolk VSP.

De heer Stolk: Voorzitter als laatste de nota die kunnen wij omarmen. Het is een verlengstuk van de nota die er al is van 2022 tot 2026. Wat duidelijk is dat wij ook de VSP dus veel aandacht vraagt voor de jongeren. Dat lijkt ons heel verstandig. Voor de rest cultuur voor en door iedereen. Ik denk dat dat ook een hele belangrijk onderdeel is.

Dan ook weer naar de ouderen gekeken. Dan was er eigenlijk ook een opmerking over het Energiehuis. Kosten waren hoog. Ik zou haast willen vragen aan de wethouder of er een mogelijkheid is om de leegstand waar over gepraat wordt omdat dan op een andere manier te gaan gebruiken, waardoor er misschien meer geld voor cultuur vrijkomt. Het is in het verleden al eens een keer besproken of ieder geval op tafel gekomen. Ik leg het nu weer neer. Ik zou graag willen weten we hebben het over stenen en cultuur. Ik zou best wel eens willen zien hoeveel geld van dit geheel, hoe heet dat, naar de stenen gaat en wat er dan ook echt overblijft. Dan nog over de begroting. Ik maak mij net zoals anderen eigenlijk toch wel zorgen. Want uiteindelijk de projecten wat mevrouw Schnabel ook zegt 1,2 miljoen gaat volgend jaar naar 452.000. Dat wil zeggen dat de subsidie eigenlijk de inzet van de restant van de coronamiddelen zijn. Dus het is wel degelijk een vermindering en daar komt dus niets voor terug. Als derde, maar dat denk ik dat dat voor iedereen begrijpelijk is, dat de begroting 24, 25, 26, 27 allemaal dezelfde bedragen zijn. Ik heb toch wel geleerd dat je de inflatie mee moet nemen en dan heb je ook een reëel beeld. Dit was het.

De voorzitter: Dank u wel. We hebben precies een kwartier tijd voor het einde. Ik zou de wethouder max tien minuten willen geven om de op- en aanmerkingen te kunnen beantwoorden of toch een reactie op te kunnen geven.

De heer Van der Linden: Dank u wel. Ik probeer mij dan te focussen op wat u mee wil geven in het proces om te komen tot een Cultuurnota. Want daar heeft u een aantal dingen over gezegd en een aantal andere dingen laat ik dan denk ik liggen voor zover dat niet van belang is om dat proces verder te vullen. Dan begin ik toch eventjes bij het korte gesprekje over hoe meet je nou wat je aan het doen bent? Dat is juist bij cultuur natuurlijk niet zozeer ingewikkeld, want je kan van alles meten. Inderdaad als je bij cultuureducatie kijkt, dan let je op blije gezichtjes. Hoera mijn dochter heeft een tekening gemaakt, of mijn zoon is op ballet geweest, of iemand heeft leren muziek maken enzovoorts.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel?

Mevrouw Schnabel: Voorzitter als aanvulling je kunt natuurlijk cultuureducatie ook meten aan het feit dat kinderen beter zijn gaan lezen en beter zijn gaan rekenen.

De heer Van der Linden: Kan ook precies. Maar om verder te gaan. Dat is wat anders dan meten wat we bijvoorbeeld ook hebben gehad vorig jaar, rivier, boot stad is een heel totaal ander project dan wat je met cultuureducatie doet. Het is niet eens fruit wat je dan vergelijkt. Het zijn totaal verschillende dingen die allebei hun waarde hebben in hun eigen segment. Ik heb niet eerder Dordt op het Zuid-Duitse journaal gezien met een item van zes minuten. Dat is niet gelukt met onze cultuureducatie maar wel met rivier, boot, stad. Zo breed kun je cultuur waarderen. Blije gezichtjes, beter leren lezen, of je stad ook vermarkten. Dat gaan we allemaal afwegen in het proces dat we nu aan het doorlopen zijn. Wij hebben natuurlijk ook heel verschillende groepen gaan spreken. Want we gaan inderdaad, de heer Van der Kruijff vroeg daarnaar, ook de amateurs spreken. In juni is daar een bijeenkomst mee. We gaan ook mensen horen uit het veld hoe kijken jullie naar Dordt? Inderdaad we zijn natuurlijk niet de grootste stad van het land ook niet de kleinste. We staan hoog op de woonaantrekkelijkheidsindex. Dat is deels te danken aan cultuur. Maar ook aan het woningaanbod aan de stadsmarketing, aan wat je hier kan eten enzovoorts. Dus ook dat is een optelsom.

Kortom het is heel moeilijk om er een thermometer bij te houden, er zijn er wel dertig of veertig te verzinnen. Maar die moeten we allemaal wel in beeld houden om iets te kunnen zeggen over wat we met cultuur nastreven. Ook hoe we dat dan ongeveer in beeld brengen. Bedienen we alle doelgroepen? Bedienen de doelgroepen in relatie tot het aanbod en tot de kosten die we dan maken met elkaar? Want ik zie ook een aantal kleinere kosten voor instellingen die we al heel lang subsidiëren waar niet zo heel veel mensen op afkomen. Waarvan we wél zeggen fijn dat ze er zijn. Want ook een kleinere doelgroep verdient aandacht. Inderdaad ook een aantal doelgroepen die heel veel mensen trekken, maar waar ook wel veel kosten mee gemoeid zijn. Kortom die afweging is best moeilijk, maar die gaan we wel zo compleet mogelijk maken. Ik heb een aantal dingen onderstreept. Duurzaamheid. Daar wordt aandacht aan besteed in de nota. Mevrouw Kruger vroeg aandacht voor inclusie. U richt het vooral toegankelijkheid. Dan vind je de toegankelijkheid van een concertpodium bijvoorbeeld Bibelot, is natuurlijk van een andere orde als bijvoorbeeld museum het Hof. Wat een heel ingewikkeld gebouw is met heel veel trappetjes enzovoorts. Dan kun je niet overal zomaar komen. Maar natuurlijk wordt dit wel meegenomen in de nota.

De voorzitter: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Uiteraard is alles verschillend. Grote kerk zal ook niet gauw kunnen, want er zit geen lift in en zal er ook niet komen. Maar waar het meer om gaat is ook de veiligheid. Ook dat kunt u in dat boekje lezen van Dijkshoorn. Geef dan in vredesnaam aan als er geen toegankelijkheid mogelijk is. Dat zijn van die kleine dingetjes. Wat gewoon fijn is voor mensen met een bepaalde beperking. Dat je weet waar je aan toe bent en dat je niet altijd eerst hoeft te bellen van kan het wel, kan het niet en kan het er dit geregeld worden. Laten we er rekening mee houden. Zeker de veiligheid op evenemententerreinen. Dat is echt belangrijk.

De heer Van der Linden: Punt is helder dank u wel.

Mevrouw Vol-Van der Holst: Voorzitter? Mag ik nog vraag stellen?

De voorzitter: Mevrouw Vol.

Mevrouw Vol-Van der Holst: Ik had nog even een vraag over duurzaam want u zegt het wordt benoemd in de nota. Maar mijn vraag was ook of u dat nog kan duidelijker kan maken voor alle mensen die daar zich druk over moeten gaan maken. Want die worden nu verwacht dat zij dus duurzaam gaan opereren zeg maar al die culturele instellingen en dergelijke. Maar wat zijn de eisen dan voor hun dat moet wel duidelijk zijn denk ik.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Linden: Dit is wel een breed soort vraagstelling. Ik heb met Bibelot een gesprek gehad die zelf aangeven wij willen meer gaan letten in hoe we bijvoorbeeld drank serveren of met horeca omgaan op duurzaamheid. Dat gesprek heb ik ook wel met anderen gehad, maar niet met alle instellingen. Dus duurzaamheid krijgt een plek, maar hoe concreet precies dat moeten we nog bekijken.

Mevrouw Vol-Van der Holst: Dat is ook precies mijn vraag dus dank daarvoor.

De heer Van der Linden: Ik ga even door met het lijstje van begin af aan. Mevrouw Kruger vroeg ook aandacht voor kunst in de openbare ruimte en vroeg om een toezegging. Ik zeg wel toe dat het onderwerp het komende jaar aan de orde komt. Ofwel we komen er al bij de kadernota op terug, dat zou kunnen. Ofwel ergens onderweg in het proces en dus in de nota komt het aan de orde. Een aantal van u vroeg ook om de connectie tussen hoe doe je nou aan cultuur in relatie tot de stadsmarketing, tot evenementen, samenwerking met bedrijfsleven. We snappen allemaal dat zeker als de middelen niet oneindig zijn, dat je juist ook op die connectie heel scherp moet letten. Dus daar gaan we ook aandacht aan besteden. Verder is al veel gezegd. Even kijken. Evenementen zelf staan natuurlijk niet in de Cultuurnota benoemd want er komt nog een nieuw evenementenbeleid. Maar dat loopt natuurlijk wel samen op. Mevrouw Schnabel gaf een voorbeeld over de lokale makers daar moeten we voor blijven staan. Dat doen we natuurlijk ook. U gaf aan er is maar een ton voor, voor de makers. We hebben een aantal subsidietrajecten. Een apart traject voor amateurkunst, aparte voor producties en daar gaat die ton over. Maar er is dus wel meer geld dan die ton. Ook in relatie met een eerste opmerking van de heer De Heer. Onderweg zullen we wel even zorgen voor iets meer inzicht in de optelsom en ook de onderscheiden bedragen. Want natuurlijk de stenen heb je wel nodig. Zonder die stenen komt er geen amateurkunst. Komen er ook geen kindjes cursus volgen enzovoort. Dus die hebben we gewoon hard nodig. Maar natuurlijk zijn stenen niet voldoende. Dus daar gaan we wel even het scherpere onderscheid in maken.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel. Wel kort alstublieft.

Mevrouw Schnabel: Excuus. Wat in de sheet staat is dat voor projecten? Dat daar dus een ton voor begroot is. Dat gaat dan waarschijnlijk echt over dat waar makers gebruik van kunnen maken. Het gaat niet alleen over amateurkunst zelf.

De voorzitter: De heer de wethouder.

De heer Van der Linden: Dan heb ik nu even niet de goede sheet voor me. Nou goed laten we nu niet de tabelletjes erbij pakken. Kijk we snappen allemaal en de heer Van der Kruijff gaf het ook al aan. De stenen die staan er en die worden beheerd. Daar zijn beheerlasten voor die we ook afschrijven of dan weer te weinig soms, maar die schrijf ik wel af. Programmeergeld is vaak incidenteel. Ik verwacht heus wel dat er weer nieuwe regelingen komen waar we aanspraak op maken. We zoeken ook de samenwerking met andere middelgrote steden om te kijken kunnen we samen optrekken daarbij. Maar goed ook het Rijk heeft natuurlijk op- en neergaande begrotingen. Ook het Rijk geeft wel het signaal af dat de ruimte beperkter gaat worden nu de coronatijd voorbij is enzovoorts. Dat houden we scherp in de gaten. Ik denk dat de kadernotadiscussie de goeie plek is om te kijken of je daar de eerste uitspraken van de raad op zou willen hebben. Het gaat nu om het proces om te komen tot een nieuwe Cultuurnota.

De heer Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Stolk.

De heer Stolk: Mag ik nog even een vraag stellen over dit. In punt 4 horizon 2030 staat dat er rust en zekerheid gegeven moet worden voor de culturele sector. We praten steeds op incidentele bedragen die dan eventueel erbij komen. Dat is helemaal niet zeker. Maar als we dus nu naar die horizon van 2030 kijken dan blijf ik op 114.000 zitten even in een ton. Ik denk dat dat verhoogd moet worden en dat daar dus ruimte voor moet komen en niet moet wachten totdat er ergens een potje komt.

De heer Van der Linden: Dat ben ik helemaal met u eens. Maar u gaat erover want u bent de raad van Dordrecht. U stelt begrotingen vast. Dit heeft u vastgesteld. Gefeliciteerd ben ik blij mee. Maar daar mag best wat bij zeg ik als portefeuillehouder Cultuur. Succes met uw afwegingen. Natuurlijk wij gaan voorstellen doen in die Cultuurnota die u ook wel zo makkelijk verleiden tot te zeggen ja daar mag meer bij, dat u die rol ook met genoeg gaat invullen. Maar ik kan dat niet veranderen voor u. Ik kan alleen zorgen voor een goeie nota. Waar een goeie afweging in kan worden gemaakt. Want ik snap ook, u houdt ook van heel veel andere dingen die we in de stad willen doen. Tot zover mijn pleidooi voor een correctie op de begroting. Want we gaan nu niet over de begroting praten, we praten over het proces om te komen tot een nota. Even kijken hoor. Amateurs zijn benoemd. Daar komt dus ook nog een aparte bijeenkomst voor. Een aantal van u geeft ook aan de aandacht voor jongeren mag heel centraal staan. Het gaat niet alleen om de jongeren. Bachfestival is genoemd als voorbeeld van een festival dat enerzijds een hele aparte doelgroep trekt. Ik heb gezien afgelopen keer dat daar ook ontzettend veel jongeren waren. Dus het is niet perse alleen maar ouderen die daar op afkomen. Maar goed dat hangt ook af van de analyse die we maken op doelgroepen en de '...' van het aanbod. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Keurig binnen de tijd. Ik wil eigenlijk richting een afronding.

De heer Kleinpaste: Ik heb nog één vraag aan de wethouder.

De voorzitter: Is het echt brandend?

De heer Kleinpaste: Ik vind van wel want ik heb van een paar partijen hier aan tafel gehoord dat ze zich zorgen maken over leegstand in het Energiehuis. Ik hoor de wethouder tegelijkertijd zeggen dat er soms 2.000 mensen per dag door dat pand heen trekken. Is er zicht op hoe ernstig het nou echt gesteld is met eventuele leegstand in dat Energiehuis?

De heer Van der Linden: Dat is een logische maar ook best een beetje een ingewikkelde vraag. We hebben het er wel eens over gehad met de gebruikers. Soms zeggen ze ook wel eens dat is best gek. Je weet op dit moment lopen er inderdaad meer dan 1.000 mensen in het gebouw. Maar als ik de deur opendoe zie ik helemaal niemand. Een eigenschap van het gebouw is dat is opgebouwd uit allerlei segmenten. Soms denk je wel eens het zou lekker zijn als je moest wringen. Als het heel vol was. Maar goed soms is het gebouw echt heel vol en dan zijn de grote ruimtes vol en de kleine ruimtes vol. In het trappenhuis lopen ook mensen. Dat is een eigenschap van het gebouw. Dan kunnen we niet weghalen? Het gebouw wordt goed gebruikt door de huurders. Er is ook ruimte voor verhuringen aan niet iedereen die ...

Mevrouw Schnabel: Voorzitter?

De heer Van der Linden: Mag ik even mijn zin afmaken? Dat helpt denk ik. Dus hij wordt ook verhuurd. Onder andere u vroeg kan er niet meer aan gebeuren? Daar kunnen we wel eens naar kijken of dat helpt. Maar zelfs als er niks gebeurt of als het heel vol zit, je houdt altijd een hele grote structurele last natuurlijk op het gebouw zelf. In de instandhouding daarvan. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel ik moet echt gaan afronden. Sorry. Het is bijna tijd. Dan komt weer een andere vraag dus ik moet ergens een grens trekken. Goed? Desnoods kunt u het altijd schriftelijk indienen als dan toch denkt ik heb nog een vraag. Dat kan dat altijd richting de wethouder. Maar in dit geval zie ik dat we drie minuten hebben en ik wil echt tot een afronding nu jongens. Inderdaad iedereen heeft genoeg tijd gehad. Wat doen we. Kan dit als hamerstuk door? Want ik hoorde juist heel veel positieve punten.

De heer ...: Volgens mij kan het gewoon als hamerstuk naar de raad.

De voorzitter: Oké dan ... Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Wij gaan nadenken inderdaad of we iets van een amendement kunnen maken voor het budget.

De heer Van der Linden: Daar wil ik iets over zeggen.

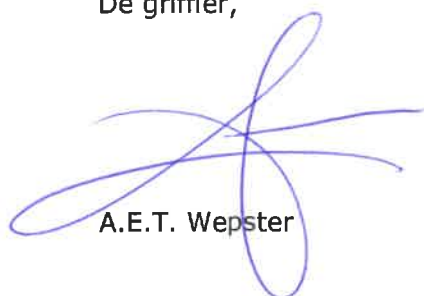
De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Linden: Het raadsvoorstel gaat over het proces om te komen tot een Cultuurnota. Of we nou nul, één of 100.000 uitgeven, je hebt een Cultuurnota nodig. Ik snap heel goed dat u zich zorgen maakt over het budget. Die zorg delen we allemaal denk ik. Maar ik denk bij het vaststellen van het proces, ga je niet een amendement doen op de begroting. Want dat komt later. Maar goed u moet natuurlijk zelf weten hoe u dat doet. Dus ik bemoei me nergens mee.

De voorzitter: Wat ik daaruit begrijp is eerste de inhoud, daarna het budget. Het kan door als hamerstuk. Fijne avond, bedankt voor uw inbreng.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 20 juni 2023.

De griffier,

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

A.W. Kolff